

CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W BYDGOSZCZY

85-950 Bydgoszcz, ul. Toruńska 147

tel. 52 36 04 300, fax 52 36 04 341

e-mail: sekretariat@pup.bydgoszcz.pl

<http://bydgoszcz.praca.gov.pl> NIP 953-23-64-428

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy za 2017 rok

Bydgoszcz, kwiecień 2018 rok

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy	6
1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim	6
1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych	13
1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	20
Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	34
2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów	34
2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów	37
2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów.....	37
Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego	40
3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia.....	40
3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	41
3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów.....	44
Rozdział 4. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw	46
4.1. Metodologia badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw	46
4.2. Charakterystyka próby badawczej.....	46
4.3. Deklarowane przez pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku	49
4.3.1. Deklarowane przez bydgoskich pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku.....	49
4.3.2. Deklarowane przez pracodawców z powiatu bydgoskiego zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku.....	53
4.4. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach.....	57
4.4.1. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach – miasto Bydgoszcz.....	57
4.4.2. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach – powiat bydgoski	59
4.5. Współpraca przedsiębiorstw z Powiatowym Urzędem Pracy.....	62
4.6. Prognoza lokalnego rynku pracy na rok 2018	65
Rozdział 5. Podsumowanie	70

Wstęp

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z zapisami *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.). Jest to jedno z zadań samorządu województwa oraz powiatu w zakresie polityki rynku pracy i stanowi źródło danych m.in. na temat poziomu popytu i podaży na rynku pracy.

Od 2015 roku raporty z monitoringu przygotowywane są w oparciu o nową metodologię prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy¹ opracowaną na zlecenie Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o.

Nowa metodologia, która stała się stałym elementem analiz rynkowych prowadzonych przez urzędy pracy w Polsce, wprowadziła szereg zmian dotyczących sposobu definiowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zakresu wykorzystywanych źródeł danych oraz sposobu prezentacji wyników monitoringu. W świetle wskazanych zmian:

- ✚ **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** definiowany jest jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego;
- ✚ **zawodami deficytowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczący, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- ✚ **zawodami zrównoważonymi** określa się profesje, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczący, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;

---

¹ *Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy*, Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych, b.m.w., b.d.w., [w:] <http://instytut.inse.pl/monitoring/Metodologia.pdf> (odczyt: 2018-03-30).

✚ **zawodami nadwyżkowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się poprzez łączne, analityczne zastosowanie trzech wskaźników: (i) dostępności ofert pracy, (ii) długotrwałego bezrobocia oraz (iii) płynności bezrobotnych. W związku z tym tylko nieznaczna część zawodów (około 10-15%) przynależy do zawodów deficytowych, zrównoważonych lub nadwyżkowych. Pozostałe zawody mają status z powyższej perspektywy analitycznie nieokreślony.

Raport opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Bydgoszczy, obejmujący ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, bazuje na danych pozyskanych z systemu *Syriusz Std* (w zakresie ilości i struktury osób bezrobotnych, zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej) oraz Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (w zakresie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych). Ponadto w niniejszym raporcie wykorzystane zostały informacje ze zrealizowanego przez bydgoski PUP badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy (dotyczyło ono struktury zatrudnienia oraz ewentualnych planów zmian w tym zakresie).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzany jest w celu:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla przewidywania przemian struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenia odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- umożliwienia korekty poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

W ramach prowadzonego stale monitoringu zawodów opracowywane są informacje sygnałowe, zawierające rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I oraz II półrocze danego roku, jak i raport roczny, zawierający część opisową oraz roczny ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

W niniejszym raporcie znajdą Państwo informacje na temat:

- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie Bydgoszczy oraz na obszarze powiatu bydgoskiego,
- analizy rynku edukacyjnego,
- omówienia wyników badania kwestionariuszowego przedsiębiorców,
- prognozy lokalnego rynku pracy.

Raport kończy podsumowanie przeprowadzonych w ramach monitoringu zawodów analiz.

Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy

1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim

Według stanu z końca 2017 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego udział osób bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo wyniósł 10,0%, co lokowało ten region na drugim miejscu w kraju pod względem najwyższej stopy bezrobocia (za województwem warmińsko-mazurskim ze stopą bezrobocia 11,7%). Dla porównania, stopa bezrobocia dla kraju była o 3,4 pkt. procentowego niższa od tej dla województwa kujawsko-pomorskiego. W stosunku do 2016 roku odnotowany został spadek wartości stopy bezrobocia w regionie o 2,1 pkt. procentowego – wynosiła ona wówczas 12,1% i była o 3,8 pkt. procentowego wyższa od wartości dla całego kraju.

W **Bydgoszczy** w końcu 2017 roku **stopa bezrobocia wynosiła 3,9%**. W stosunku do 2016 roku nastąpił spadek o 0,9 pkt. procentowego. Wartość stopy bezrobocia osiągnięta w mieście Bydgoszczy była najniższa w województwie kujawsko-pomorskim.

W **powiecie bydgoskim stopa bezrobocia wynosiła 6,5%** w analizowanym okresie, co uplasowało bydgoski powiat ziemski na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego o najniższych wartościach omawianego wskaźnika (po powiecie bydgoskim miejskim i toruńskim miejskim). W stosunku do roku 2016 wartość ta zmniejszyła się o 1,5 pkt. procentowego.

Powyższe dane statystyczne pozwalają na stwierdzenie, że na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2017 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

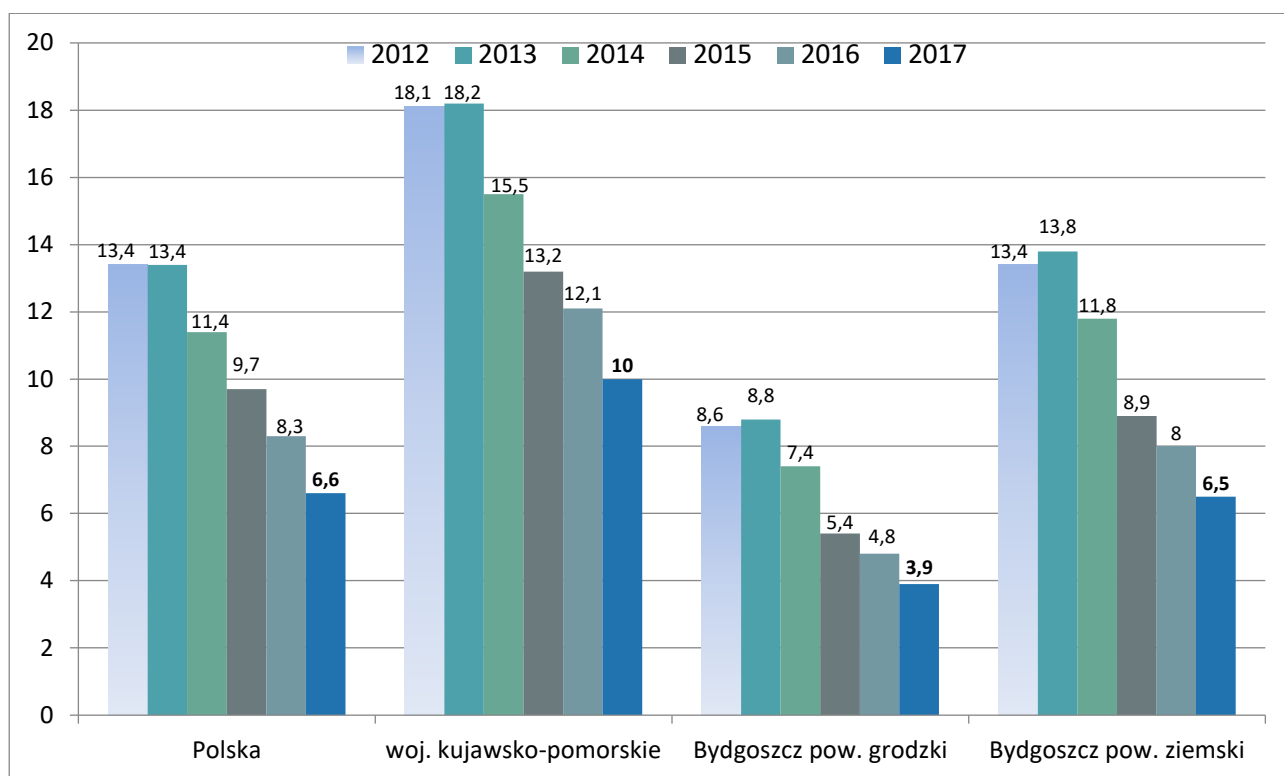
Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2017 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (3,9%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (6,5%) uplasowała powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w latach 2012-2017 (stan na koniec roku w procentach)

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

W 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 17 137 osób (w tym 8 672 kobiety). W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano spadek ogólnej rejestracji o 17,9%, zaś samych kobiet o 16,4% (w 2016 roku zarejestrowało się 20 865 osób, w tym 10 374 kobiet).

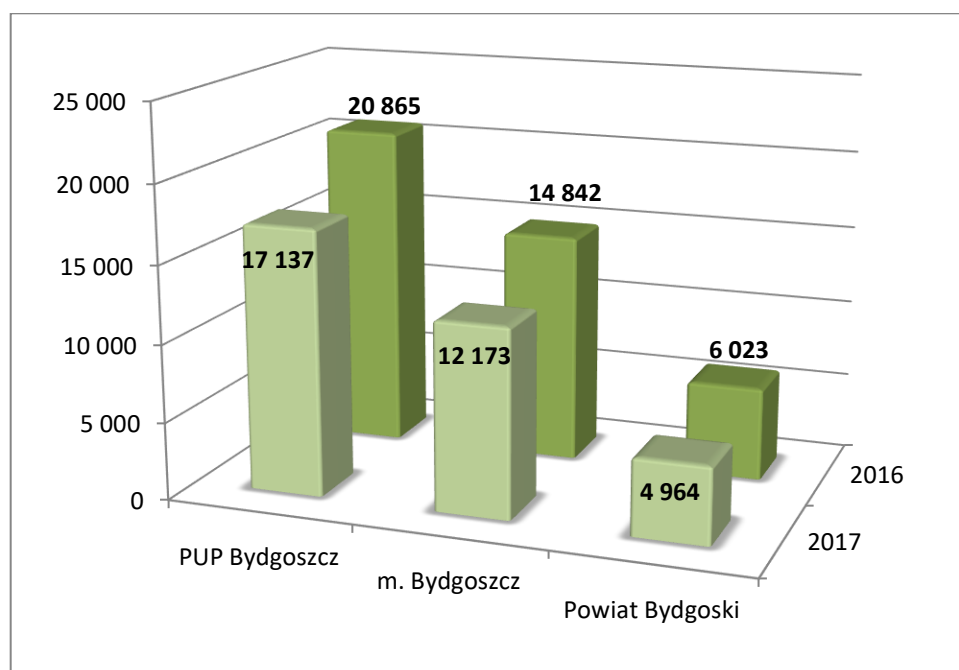
W analizowanym okresie odnotowano rejestracje 12 173 mieszkańców Bydgoszczy, w tym 6 137 kobiet (ogółem mniej o 18,0% niż przed rokiem) i 4 964 mieszkańców powiatu bydgoskiego, w tym 2 535 kobiet (ogółem mniej o 17,6% niż przed rokiem).

W 2017 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 17,9% w porównaniu do roku poprzedniego.

♦

Łącznie w roku 2017 w PUP w Bydgoszczy zarejestrowało się 17 137 osób.

Wykres 2. Nowe rejestracje bezrobotnych w 2017 i 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2016 i 2017 rok*

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy w 2017 roku wyłączono z ewidencji 17 137 osób bezrobotnych, w tym 8 672 kobiety. W stosunku do 2016 roku nastąpił spadek liczby wyłączeń o 22%. W roku 2017 z powodu podjęcia pracy wyrejestrowano 9 083 osoby bezrobotne, to jest mniej o 16,8% niż rok wcześniej.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania osób bezrobotnych, w 2017 roku **wyłączono z ewidencji 13 625 osoby z Bydgoszczy** (mniej o 12,8% niż w 2016 roku) i **5 467 osób z powiatu bydgoskiego** (mniej o 14,2% niż w 2016 roku).

Z powodu podjęcia pracy status osoby bezrobotnej utraciło w 2017 roku **6 518 mieszkańców powiatu grodzkiego** (o 16,9% mniej niż przed rokiem) i **2 565 mieszkańców powiatu ziemskiego** (o 19,7% mniej niż przed rokiem).

W 2017 r. odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu aż o 22% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 13 625 osób z Bydgoszczy oraz 5 467 osób z powiatu bydgoskiego.

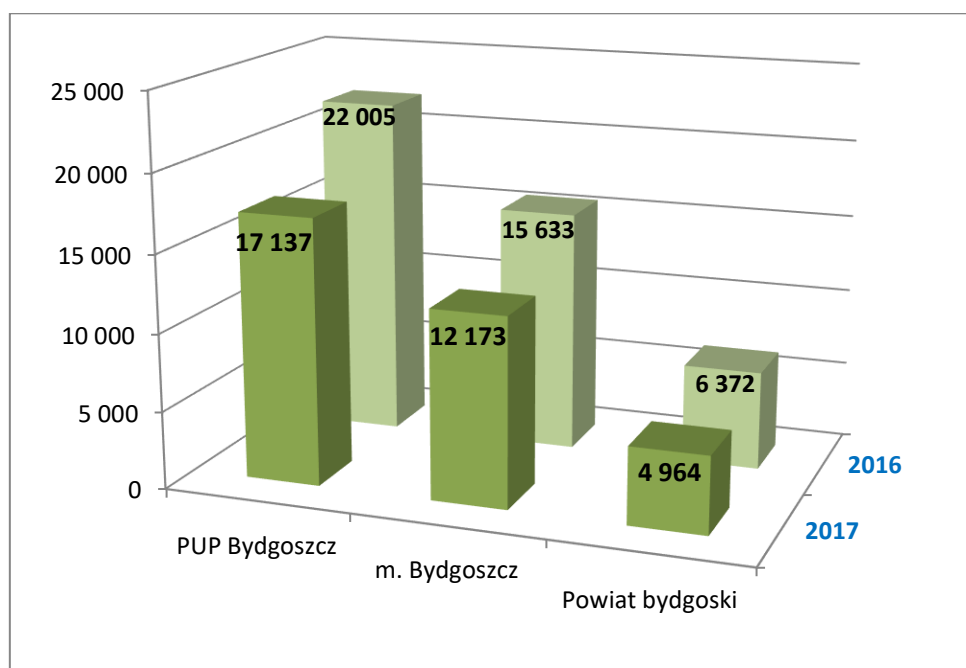
Zmniejszyła się także liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych.

W porównaniu do 2016 r. w Bydgoszczy było ich mniej o 14,2%, zaś w powiecie bydgoskim o 16,9%.

Wykres 3. Liczba osób wyłączonych z ewidencji w 2017 i 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2017 i 2016 rok*

Według stanu w końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 9 209 osób bezrobotnych (w tym 5 333 kobiety). Ich liczba zmniejszyła się o 17,8% w stosunku do 2016 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 13,9%).

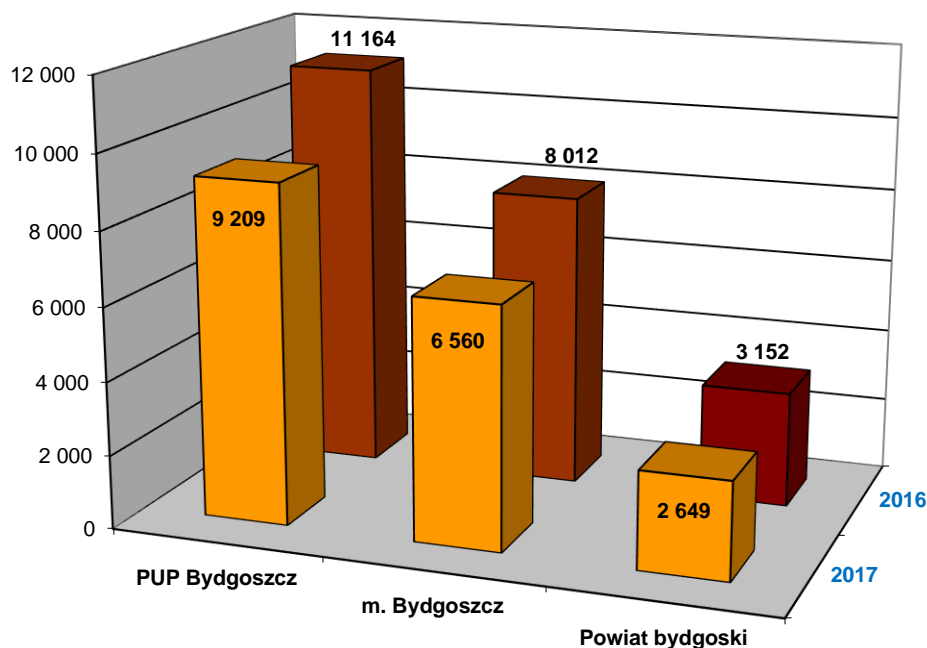
W Bydgoszczy w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 6 560 osób bezrobotnych (w tym 3 748 kobiet). Ich liczba w stosunku do 2016 roku zmniejszyła się o 18,1% (liczba kobiet zmniejszyła się o 14,5%). **W powiecie bydgoskim według stanu na koniec 2017 roku w ewidencji bezrobotnych pozostawało 2 649 osób** (w tym 1 585 kobiet). W porównaniu do roku wcześniejszego nastąpił spadek dynamiki rejestracji osób bezrobotnych o 16% (liczba kobiet w tej zbiorowości zmniejszyła się o 12,5%).

W końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 9 209 osób bezrobotnych – o 17,8% mniej niż przed rokiem. Z tego 6 560 osób pozostawało w rejestracji w Bydgoszczy, a 2 649 w powiecie ziemskim.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec roku 2017 i 2016

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2017 i 2016 rok*

Wśród osób bezrobotnych można wyróżnić istotne, m.in. ze względów analitycznych, kategorie charakteryzujące ich m.in. pod względem wieku, okresu pozostawania w ewidencji urzędu, czy też posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Poniżej dokonano analizy najliczniej reprezentowanych grup bezrobotnych.

Kobiety zarejestrowane w PUP w Bydgoszczy, jako osoby bezrobotne stanowiły 57,9% ogółu pozostających w ewidencji w końcu 2017 roku. Było ich 5 333. W stosunku do 2016 roku nastąpił spadek liczby kobiet w ewidencji PUP o 13,9%. Według stanu na koniec roku 2017 udział kobiet w zbiorowości osób zarejestrowanych w urzędzie zwiększył się o 2,4 pkt. procentowego.

W ewidencji PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2017 roku znajdowało się 3 096 osób **bez kwalifikacji zawodowych**. Stanowiły one nieco ponad jedną trzecią (33,6%) ogółu osób zarejestrowanych w PUP w analizowanym okresie. Wśród nich znajdowały się 1 903 kobiety (stanowiące 35,7% ogółu zarejestrowanych kobiet). W stosunku do 2016 roku nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych o 13,6% (liczba kobiet w tej grupie zmniejszyła się zaś o 9,0%). Udział omawianej grupy bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych osób w PUP w Bydgoszczy zmniejszył się w 2017 roku (w stosunku do roku poprzedniego) o 1,5 pkt. procentowego.

Kolejną zbiorowością relatywnie licznie reprezentowaną wśród osób bezrobotnych stanowią **osoby bez doświadczenia zawodowego**. W końcu 2017 roku było ich 1 154, w tym 776 kobiet. Osoby bez doświadczenia zawodowego stanowiły jedną ósmą (12,5%) ogółu zarejestrowanych w analizowanym okresie (w tym kobiety bez doświadczenia zawodowego stanowiły 14,6% ogółu kobiet). Porównując liczebność tej kategorii osób bezrobotnych na koniec roku 2017 do roku poprzedniego zauważyć można spadek liczby tych osób o 18,5% (liczba kobiet zmniejszyła się tu o 13,9%). Udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w obrębie zbiorowości wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych w analizowanym okresie zmniejszył się zaledwie o 0,2 pkt. procentowego.

W ewidencji PUP w Bydgoszczy wyróżnić można również **grupę osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy**. Zgodnie z *Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.) do tej grupy należą [art. 49]:

- bezrobotni do 30 roku życia (dodatkowo wyróżnia się również bezrobotnych do 25 roku życia),
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotni niepełnosprawni.

Według stanu z końca 2017 roku w ewidencji bydgoskiego urzędu pracy znajdowało się 7 748 osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym 4 566 kobiet). Stanowili oni 84,1% ogółu bezrobotnych (kobiety z tej kategorii bezrobotnych stanowiły 85,6% ogółu zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do 2016 roku ich liczba zmniejszyła się o 16,6% (liczba kobiet spadła o 13,7%). Natomiast udział tej kategorii bezrobotnych pośród wszystkich zarejestrowanych osób zwiększył się w 2017 roku o 0,9 pkt. procentowego.

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2017 roku **najliczniej reprezentowane były osoby długotrwale bezrobotne**. W tej sytuacji znajdowało się 4 600 osób (w tym 2 814 kobiet). Ich udział w ogóle bezrobotnych wynosił 50,0% (kobiety długotrwale bezrobotne stanowiły 47,2% ogółu zarejestrowanych kobiet). W stosunku do stanu z końca 2016 roku liczba długotrwale bezrobotnych

Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: **kobiety** (57,9% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2017 r.), **osoby bez kwalifikacji zawodowych** (33,6%), **osoby powyżej 50 roku życia** (29,2%), **bez doświadczenia zawodowego** (12,5%), **osoby długotrwale bezrobotne** (50,0%) oraz **osoby do 30 roku życia** (21,7%).

zmniejszyła się o 16,3% (liczba kobiet w ramach tej kategorii spadła o 11,9%). Ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się natomiast o 0,7 pkt. procentowego (udział kobiet długotrwale bezrobotnych wśród wszystkich zarejestrowanych kobiet zmniejszył się o 1,2 pkt. procentowego). Oznacza to, że w analizowanym okresie ogólne proporcje osób trwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych uległy niewielkiej zmianie. Podobnie niewielka zmiana dotyczy procentowego zmniejszenia proporcji rejestrowanego udziału długotrwale bezrobotnych kobiet wśród tej kategorii osób na rynku pracy.

W obrębie danych ewidencyjnych zauważalny jest jednocześnie stosunkowo **wysoki udział wśród bezrobotnych** będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy **osób powyżej 50 roku życia**. W końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 2 691 osób powyżej 50 roku życia, w tym 1 063 kobiety. Wskazana grupa bezrobotnych stanowiła 29,2% ogółu zarejestrowanych osób (kobiety powyżej 50 roku życia stanowiły 19,9% ogółu kobiet). Porównując dane do stanu z końca 2016 roku można stwierdzić, że nastąpił spadek w tej grupie bezrobotnych o 24,3% (liczba kobiet spadła o 26,5%). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 2,8 pkt. procentowego.

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy wyszczególnić można również **osoby do 30 roku życia**. Według stanu na koniec 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy zarejestrowanych było 1 998 osób ze wskazanej kategorii wiekowej. Wśród nich 71,7% stanowiły kobiety (1 433 osoby). Osoby do 30 roku życia stanowiły 21,7% ogółu bezrobotnych (kobiety we wskazanym wieku stanowiły 26,9% wszystkich zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do stanu z końca 2016 roku liczba młodych osób (w wieku do 30 roku życia) zmniejszyła się o 16,2%. Jednakże odsetek osób do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych osób w PUP w Bydgoszczy zwiększył się o 0,3 pkt. procentowego.

Pośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2017 roku 2 171 stanowiły osoby posiadające co najmniej jedno **dziecko do 6 roku życia**. Wśród tych osób znalazło się 1 825 kobiet. Wymieniona zbiorowość bezrobotnych (osoby z przynajmniej jednym małym dzieckiem) stanowiła 23,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w analizowanym okresie (analogicznie kobiety w omawianej grupie stanowiły 34,2% ogółu zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do stanu z końca 2016 roku ich liczba zmalała o 3,7%, natomiast udział wśród ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych zwiększył się o 3,4 pkt. procentowego.

W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 22 711 **wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej** (w tym 3 994 miejsca zgłosili pracodawcy z powiatu bydgoskiego). W stosunku do 2016 roku zgłoszono ich o 7,3% więcej. Wśród wymienionych wolnych miejsc pracy istotną ich część stanowiły propozycje pracy subsydiowanej. W 2017 roku zgłoszono 2 914 tego typu miejsc pracy (w tym 1 000 zgłosili pracodawcy z terenu powiatu bydgoskiego). W porównaniu do stanu w 2016 roku ogólna liczba tego rodzaju zgłoszeń zmieniła się w niewielkim stopniu – zmniejszyła się ona jedynie o 0,9%, w rozbięciu na powiaty liczba ta zmniejszyła się nieznacznie w powiecie grodzkim (o 3,5%), zaś nieznacznie wzrosła w powiecie ziemskim (o 4,5%).

1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych

W analizie zamieszczonej poniżej wykorzystane zostały dane o strukturze zbiorowości bezrobotnych oraz o wolnych miejscach pracy pochodzące z systemu *Syriusz Std* oraz dane gromadzone i zagregowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczące ofert pracy zamieszczanych w Internecie. Informacje te udostępnione zostały przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ogólnopolskim serwisie internetowym dostępnym pod adresem www.mz.praca.gov.pl.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów stwierdzić można, że w 2017 roku najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych była grupa **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. Średnio w danym miesiącu w 2017 roku w ewidencji pozostawało 2 255 osób posiadających zawód kwalifikujący się do wymienionej wielkiej grupy zawodów. W 2017 roku zarejestrowano łącznie 3 494 osoby w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, co stanowiło 18,9% całego napływu bezrobotnych w analizowanym okresie. We wskazanej grupie zawodowej odnotowano w 2017 roku nieco większy odpływ osób bezrobotnych od ich napływu. Liczba wyłączeń z ewidencji była o 14,7% wyższa od liczby nowych rejestracji i wyniosła 4 009 osób. W końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 2 017 robotników przemysłowych i rzemieślników (stanowili oni na koniec 2017 roku 24,2% ogółu bezrobotnych w ramach rejestrowanych wielkich grup zawodów). Wśród nich nieco ponad połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (50,8%). W grupie zarejestrowanych robotników przemysłowych i rzemieślników absolwenci (osoby mieszczące się w okresie 12 miesięcy od ukończenia szkoły) stanowili zaledwie 0,99%.

Drugą najbardziej liczną grupę zawodową bezrobotnych stanowili **pracownicy usług i sprzedawcy**. W roku 2017 w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były przeciętnie 2 202 osoby we wskazanej grupie (wartość średniomiesięczna). W 2017 roku zarejestrowano łącznie 3 190 osób bezrobotnych w zawodach zaliczających się do grupy wielkiej pracowników usług i sprzedawców. Osoby z tej kategorii w analizowanym okresie stanowiły 21,5% całej zbiorowości zarejestrowanych bezrobotnych w ramach wielkich grup zawodów. We wskazanym okresie wyrejestrowano z ewidencji 3 478 osób bezrobotnych należących do omawianej grupy zawodowej. Także i w tym przypadku odpływ bezrobotnych przewyższył napływ, choć był on większy jedynie o 9,0%. W końcu roku pozostało w ewidencji 2 030 pracowników usług i sprzedawców, co stanowiło 24,4% ogółu bezrobotnych. Wśród

Do najliczniej reprezentowanych wśród osób bezrobotnych grup wielkich zawodów w 2017 roku zaliczali się: **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (24,2% ogółu bezrobotnych według stanu w końcu tego roku), **pracownicy usług i sprzedawcy** (24,3%) oraz **specjaliści** (13,8%).

nich niewiele ponad połowę (51,7%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, zaś absolwenci zaledwie 1,8%.

Specjaliści stanowili w 2017 roku trzecią najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy wielką grupę zawodową. Średniomiesięcznie w analizowanym okresie rejestrowano 1 304 osoby w tej grupie zawodowej. W 2017 roku odnotowano 2 636 rejestracji w zawodach wpisujących się w grupę specjalistów, co stanowiło 17,8% ogólnego napływu bezrobotnych we wskazanym okresie. W tym samym czasie wyrejestrowano z tej kategorii bezrobotnych o 12,6% więcej osób (2 969) niż zarejestrowano. W końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 150 specjalistów. Stanowili oni 13,8% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych według stanu z końca tego roku. Wśród nich 39,0% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, natomiast absolwenci obejmowali 7,8% tej zbiorowości.

W kolejnej, pod względem ilości rejestracji, wielkiej grupie zawodów jaką stanowią **technicy i inny średni personel** w 2017 roku średniomiesięcznie rejestrowano 1 252 osoby bezrobotne. W analizowanym okresie odnotowano napływ techników i innego średniego personelu na poziomie 2 134 osób, co stanowiło 11,5% nowych rejestracji w 2017 roku. Wyrejestrowano natomiast 2 461 osób, które stanowią zbiorowość o 15,3% większą niż ta, którą zarejestrowano w tej grupie zawodów. W końcu 2017 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy figurowało 1 081 osób zakwalifikowanych do grupy techników i innego średniego personelu. Ich odsetek w całej zarejestrowanej zbiorowości bezrobotnych w końcu 2017 roku wyniósł 10,7%. We wskazanej grupie osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 47,0% zbiorowości, natomiast absolwenci jedynie 3,3%.

Pracownicy wykonujący prace proste to kolejna z wielkich grup zawodowych w istotny sposób wpisująca się w zbiorowość osób bezrobotnych. Średnio każdego miesiąca zarejestrowanych było 1 081 osób we wskazanej kategorii zawodowej. W całym 2017 roku zarejestrowano 1 470 pracowników wykonujących prace proste. Stanowiło to 9,9% napływu bezrobotnych w tym okresie. Wyrejestrowano natomiast w tym samym okresie 1 688 osób, co stanowi wielkość o 14,8% większą niż ilość osób poddanych nowej rejestracji w ramach tej kategorii w analizowanym okresie. Na koniec 2017 roku w ewidencji pozostawało 960 osób wykonujących prace proste, co stanowiło 11,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród nich niemal cztery siódme (56,1%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, a zaledwie 0,7% absolwenci.

W pozostałych wielkich grupach zawodów średniomiesięcznie w 2017 roku rejestrowano mniej niż 1 000 osób. Ich łączna liczebność na koniec roku wynosiła 1 246 osób. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich wielkich grup zawodów przedstawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy w 2017 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci (stan w końcu okresu)	Bezrobotni długotrwale (stan w końcu okresu)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych (w zaokrągleniu do jedności)
		Napływ w okresie	Odpływ w okresie	Stan w końcu okresu			
Siły zbrojne	grodzki	5	4	3	0	1	2
	ziemski	4	2	2	0	0	1
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	141	171	80	0	36	98
	ziemski	30	35	15	0	7	16
Specjaliści	grodzki	2 138	2 420	937	67	374	1 065
	ziemski	498	549	213	23	75	239
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 475	1 748	765	14	369	908
	ziemski	659	713	316	22	140	344
Pracownicy biurowi	grodzki	550	614	295	4	135	335
	ziemski	163	194	90	4	46	102
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	2 266	2 455	1 436	22	728	1 550
	ziemski	924	1 023	594	14	321	652
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	75	94	46	1	26	53
	ziemski	87	99	55	0	32	60
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	2 306	2 673	1 351	15	705	1 526
	ziemski	1 188	1 336	666	5	319	729
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	628	729	366	1	182	422
	ziemski	215	276	133	0	71	157
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	1 110	1 256	749	7	421	839
	ziemski	360	432	211	0	118	242

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy wpłynęło 24 678 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. **Pracodawcy z terenu powiatu bydgoskiego zgłosili nieco ponad jedną ósmą (13,5%) wszystkich ofert**, natomiast **niemal siedem ósmych ofert (86,5%) pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców**. W omawianym okresie na portalu *Zielona Linia*² (zielonalinia.gov.pl) udostępniono 7 800 ofert pracy (wzrost o niemal 17% w stosunku do roku 2016). Także i tu zdecydowaną większość z nich (91,6%) stanowiły wolne miejsca pracy proponowane **przez bydgoskich pracodawców**.

W 2017 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników z grupy wielkiej zawodów **robotników przemysłowych i rzemieślników**. Pracodawcy zaoferowali 7 466 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co stanowiło niemal jedną czwartą (23,0%) zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników wielkich grup zawodowych w 2017 roku. Zarejestrowane dane pozwalają zauważyć, że robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy poszukiwani byli przede wszystkim za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, co przełożyło się na 93,2% zgłoszonych właśnie tam miejsc pracy. Sześć na siedem zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło od pracodawców bydgoskich (86,2%). Średniomiesięcznie w 2017 roku zgłaszano 1 002 wolnych miejsc pracy w zawodach przynależnych do grupy robotników przemysłowych i rzemieślników.

Oferty pracy dla **pracowników usług i sprzedawców** (liczba ofert ogółem – 4 463) stanowiły 13,7% całościowego zapotrzebowania na pracowników wielkich grup zawodów w 2017 roku. W tym przypadku średnia miesięczna liczba wolnych miejsc pracy w 2017 roku wynosiła 561. Podobnie jak we wcześniej omawianym przypadku wśród przedsiębiorstw zainteresowanych zatrudnianiem przeważały firmy usytuowane na terenie Bydgoszczy (81,8% zgłoszonego zapotrzebowania w tej grupie zawodów), a miejscem udostępniania ofert był przede wszystkim Powiatowy Urząd Pracy (76,4%). Za pośrednictwem Internetu pracodawcy poszukiwali 1 052 osoby w zawodach odpowiadających grupie pracownicy usług i sprzedawcy (co stanowiło 23,6% poszukiwanych pracowników z tej kategorii zawodowej).

W 2017 roku do PUP w Bydgoszczy zgłoszono 24 678 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (86,5% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców, a 13,5% od przedsiębiorców z powiatu ziemskiego). W tym samym okresie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 7 800 ofert pracy.

Za pośrednictwem PUP poszukiwano głównie pracowników z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców oraz pracowników wykonujących prace proste. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na specjalistów oraz techników i inny średni personel.

² Badanie ofert pracy zamieszczanych w Internecie prowadzone jest przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu. Badanie to obejmuje zbieranie informacji o ofertach pracy udostępnianych na portalu Zielona Linia – Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia (zielonalinia.gov.pl). Dane z każdego poniedziałku i środy kwietnia oraz października danego roku gromadzone są w ogólnopolskim systemie WUP Viator. Zweryfikowane przez WUP ogłoszenia automatycznie uogólniane są dla I oraz II półrocza danego roku.

Stosunkowo intensywnie w 2017 roku poszukiwani byli także **pracownicy wykonujący prace proste**. Pracodawcy zaoferowali w tej grupie zawodów 4 458 miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co stanowiło 13,7% ogólnego, zgłaszanego zapotrzebowania na pracowników w 2017 roku. Średniomiesięcznie w 2017 roku pracodawcy zgłaszali w tej grupie zawodów 628 ofert pracy. Z analizy danych wynika, że za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pracowników tych poszukiwali głównie pracodawcy bydgoscy (co stanowiło 87,5% zgłoszonych miejsc w tej grupie zawodowej i 95,7% zapotrzebowania).

W sposób wyraźnie odczuwalny poszukiwani byli w 2017 roku również **operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń**. Pracodawcy zgłosili w 2017 roku 4 123 tego rodzaju wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej, co stanowiło 12,7% zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników z wielkich grup zawodów. Średnio w miesiącu zgłaszano 455 ofert dla przedstawicieli tej grupy zawodowej. W sposób dominujący zapotrzebowanie zgłaszane było przez pracodawców z terenu Bydgoszczy (88,0%), za pośrednictwem urzędu pracy (91,9%).

W 2017 roku poszukiwano 3 702 **specjalistów**. Średnio w miesiącu pracodawcy zgłaszali 465 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w tej grupie zawodów. W tym przypadku oferty zgłaszane za pośrednictwem Internetu przewyższyły ilościowo oferty zgłaszane do PUP w Bydgoszczy. Tych pierwszych zanotowano 2 415, tych drugich zaś 1 287. Oferty internetowe stanowiły zatem niemal dwie trzecie (65,2%) zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników z tej grupy zawodowej. Podobnie jak w dotychczas omawianych przypadkach, wśród pracodawców poszukujących specjalistów przeważali przedsiębiorcy bydgoscy (94,1%).

Z podobnym natężeniem pojawiały się w roku 2017 oferty wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zgłaszane w grupie **pracowników biurowych**. Oferty te (3 688) stanowiły 11,4% wszystkich złożonych w PUP w Bydgoszczy ofert pracy, zaś pracownicy z tej kategorii byli poszukiwani przede wszystkim przez pracodawców bydgoskich. Udział złożonych ofert na pracowników biurowych w Bydgoszczy pośród wszystkich tego typu ofert wyniósł 88,3%. W powiecie bydgoskim poszukiwano w 2017 roku jedynie 432 pracowników z tej grupy zawodowej.

Istotną zbiorowością w stronę której pracodawcy kierowali swoje poszukiwania byli także **technicy i średni personel**. Ta stosunkowo pojemna kategoria zawodowa zgromadziła w PUP w Bydgoszczy w 2017 roku 3 355 ofert zatrudnieniowo-aktywizacyjnych. Jedynie 5,9% z nich pochodziło od pracodawców z powiatu ziemskiego, co oznacza, że 94 na 100 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej składali pracodawcy z Bydgoszczy. Przeciętnie tego rodzaju ofert napływało w miesiącu 541 (w tym przeciętnie 36 z powiatu ziemskiego).

W pozostałych grupach wielkich zawodów łączny napływ ofert pracy w 2017 roku kształtował się nieco poniżej 3,8% wszystkich ofert, a łączna średniomiesięczna liczba ofert pracy wynosiła 153. Szczegółowe informacje dotyczące zapotrzebowania dla wszystkich grup wielkich zawodów znajdują się w tabeli 2.

Za pośrednictwem Internetu w 2017 roku (24,0% wszystkich ofert złożonych w PUP w Bydgoszczy) pracodawcy poszukiwali głównie *specjalistów* (31,0% zgłoszonego zapotrzebowania na portalu *Zielona Linia*), *techników i innego średniego personelu* (22,2%), *pracowników usług i sprzedawców* (13,5%) oraz *pracowników biurowych* (9,8%). Internet nie był wykorzystywany przez pracodawców poszukujących pracowników w zawodach wpisujących się do grupy *rolników, ogrodników, leśników i rybaków*.

Do bydgoskiego urzędu pracy w 2017 roku pracodawcy zgłaszali głównie zapotrzebowanie na pracowników z grupy *robotników przemysłowych i rzemieślników* (24,9% zgłoszonego do PUP zapotrzebowania), *pracowników wykonujących prace proste* oraz *pracowników usług i sprzedawców* (po 14,9%), *pracowników biurowych* oraz *specjalistów* (po 12,3%). Najmniejsze zapotrzebowanie zgłoszono do PUP w zawodach *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (3,2%) oraz *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* (0,9%). Nie zgłoszono żadnych ofert w zakresie grupy zawodowej *sily zbrojne*.

Tabela 2. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2017 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Napływ ofert pracy w okresie			Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Średniomiesięczna liczba ofert pracy
		PUP	Internet	OGÓŁEM		
Siły zbrojne	grodzki	0	0	0	0	0
	ziemski	0	0	0	0	0
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	115	739	854	4	108
	ziemski	9	91	100	11	11
Specjaliści	grodzki	1 184	2 301	3 485	13	437
	ziemski	103	114	217	25	28
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 470	1 628	3 098	20	505
	ziemski	155	102	257	51	36
Pracownicy biurowi	grodzki	2 616	640	3 256	23	456
	ziemski	306	126	432	55	42
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	2 723	929	3 652	16	474
	ziemski	688	123	811	64	87
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	177	0	177	6	16
	ziemski	92	0	92	20	18
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	5 996	439	6 435	3	845
	ziemski	988	43	1 031	11	157
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	3 325	305	3 630	3	381
	ziemski	465	28	493	13	74
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	3 738	162	3 900	5	486
	ziemski	528	30	558	29	142
OGÓŁEM:	grodzki	21 344	7 143	28 487		
	ziemski	3 334	657	3 991		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

Zamieszczona poniżej synteza odnosi się do elementarnych grup zawodów, w obrębie których klasyfikowane są zawody zarejestrowanych osób bezrobotnych. Zgodnie z *Klasyfikacją Zawodów i Specjalności* oznaczone są one czterocyfrowym, identyfikacyjnym kodem zawodu i stanowią próbę ujęcia większej specjalizacji oraz kompetencji związanych z dziedziną wymaganej wiedzy, stosowanymi narzędziami, maszynami czy materiałami, produkowanymi wyrobami lub świadczonymi usługami.

Według stanu z końca 2017 roku do **najliczniej reprezentowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zawodów mieszkańców Bydgoszczy** zaliczali się:

sprzedawcy sklepowi (29,2% zarejestrowanych osób), *pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne* (6,9%), *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani* oraz *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (po 4,9%), *ślusarze i pokrewni* (4,7%) oraz *fryzjerzy* (4,6%). Szczegółowe informacje o zawodach bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy zamieszczone zostały poniżej w tabeli 3. Natomiast **mieszkańcy powiatu bydgoskiego**, oprócz *sprzedawców sklepowych* (26,8% zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie) oraz *kucharzy* (6,9%) najliczniej reprezentowani byli w zawodach *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (6,4%), *ślusarze i pokrewni* (5,5%), a także *murarze i pokrewni* (4,8%), *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni* (4,6%), *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle* (4,5%) oraz *fryzjerzy* (4,4%). Szczegółowe informacje na temat najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów według stanu z końca 2017 roku przedstawione zostały w tabeli 3.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli:

w Bydgoszczy:

sprzedawcy sklepowi (29,2% zarejestrowanych w końcu 2017 r. bydgoszczan), **pomoce i sprzątaczkę** (6,9%) oraz **robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle i średni personel do spraw statystyki** (po 4,9%);

w powiecie bydgoskim:

sprzedawcy sklepowi (26,8%), **kucharze** (6,9%) oraz **średni personel do spraw statystyki** (6,4%).

Tabela 3. Osoby bezrobotne według najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów w końcu 2017 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan w końcu 2017 roku)		
		Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski	RAZEM
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	820	329	1149
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	195	29	224
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	139	55	194
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	138	78	216
7222	Ślusarze i pokrewni	132	68	200
5141	Fryzjerzy	130	54	184
7131	Malarze budowlani i pokrewni	104	brak danych	104
4110	Pracownicy obsługi biurowej	102	brak danych	102
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	100	51	151
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	97	41	138
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	94	brak danych	94
5153	Gospodarze budynków	92	51	143
5120	Kucharze	91	85	176
4321	Magazynierzy i pokrewni	89	brak danych	89
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	89	56	145
7112	Murarze i pokrewni	88	59	147
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	80	50	130
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	80	30	110
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	78	brak danych	78
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	75	29	104
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	brak danych	36	36
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	brak danych	33	33
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	brak danych	32	32
3115	Technicy mechaniccy	brak danych	31	31
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	brak danych	29	29

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Wśród elementarnych grup zawodów można wyróżnić zawody poniekąd sprzyjające, m.in. ze względu na panującą sytuację rynkową, długotrwałemu bezrobociu. Wskazanie na tego typu profesje dokonuje się zwykle w oparciu o analizę wartości **wskaźnika długotrwałego bezrobocia**. Informuje on o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią osoby długotrwanie bezrobotne. Im większa wartość tego wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik ten może przyjmować wartości od 0% (wskazuje wówczas na sytuację, w której bezrobotni długotrwanie nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów jest długotrwanie bezrobotnym).

Wśród mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy według stanu z końca 2017 roku do **elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** oraz liczebności na poziomie min. 50 osób należeli przedstawiciele następujących zawodów: (a) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*, (b) *pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne*, (c) *pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani*, (d) *ślusarze i pokrewni*, (e) *gospodarze budynków*, (f) *malarze budowlani i pokrewni*, (g) *murarze i pokrewni* oraz (h) *technicy mechanicy*.

We wskazanych przypadkach zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 56,72% a 72%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2017 roku wahała się pomiędzy 50 (*szwaczki, hafciarki i pokrewni*) a 195 (*pomoce i sprzątaczkę biurowe*).

Najbardziej liczną zbiorowość (820 osób) spośród elementarnych zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 51,59%) stanowili *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)*. Szczegółowe informacje z zakresu analizowanego zjawiska zamieszczono w tabeli 4.

Do zawodów **generujących długotrwanie bezrobocie w Bydgoszczy** w roku 2017 należały następujące grupy zawodów:

(a) szwaczki, hafciarki, (b) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe, (c) pracownicy wykonujący prace proste, (d) ślusarze i pokrewni, (e) gospodarze budynków.

Tabela 4. Elementarne grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2017 roku w Bydgoszczy

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan na koniec 2017 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	50	72,00
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	195	65,13
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	80	62,50
7222	Ślusarze i pokrewni	132	59,85
5153	Gospodarze budynków	92	59,78
7131	Malarze budowlani i pokrewni	104	59,62
7112	Murarze i pokrewni	88	57,95
3115	Technicy mechanicy	67	56,72
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	52	55,77
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	139	53,96
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	94	53,19
9333	Robotnicy pracujący przy przetadunku towarów	51	52,94
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	89	52,81
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	65	52,31
5120	Kucharze	91	51,65
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	820	51,59
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	97	51,55
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	138	51,45
5141	Fryzjerzy	130	50,00
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	66	50,00
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	59	49,15
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	51	49,02
4321	Magazynierzy i pokrewni	89	48,31
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	78	47,44
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	70	45,71
4110	Pracownicy obsługi biurowej	102	45,10
7412	Elektromechanicy i elektrycy	69	44,93
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	53	43,40
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	80	41,25
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	100	41,00
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	59	32,20
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	75	29,33

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 50 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W 2017 roku **wśród mieszkańców powiatu bydgoskiego** zarejestrowanych w Bydgoszczy według stanu z końca 2017 r. **do elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** oraz liczebności na poziomie min. 20 osób zaliczyć można: (a) *pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne*, (b) *kucharzy*, (c) *gospodarzy budynków*, (d) *szwaczki, hafciarki i pokrewne*, jak i (e) *robotników wykonujących prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowanych*.

We wszystkich wymienionych przypadkach wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 60% a 79,31%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2017 roku wahała się pomiędzy 27 (*szwaczki, hafciarki i pokrewni*) a 85 (*kucharze*). Najbardziej liczną grupę (329 osób) spośród elementarnych zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 52,89%) stanowili – tak samo jak w przypadku Bydgoszczy – *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)*. Szersze informacje dotyczące analizowanej zależności dla sytuacji w powiecie bydgoskim zamieszczone zostały w tabeli 5.

Do zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie bydgoskim (zawody o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2017 należały następujące grupy zawodów:

(a) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe, (b) kucharze, (c) gospodarze budynków, (d) szwaczki, hafciarki oraz (e) robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle.

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2017 roku w powiecie bydgoskim

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan na koniec 2017 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	29	79,31
5120	Kucharze	85	67,06
5153	Gospodarze budynków	51	66,67
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	27	66,67
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	55	60,00
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	32	59,38
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	56	58,93
4321	Magazynierzy i pokrewni	21	57,14
7112	Murarze i pokrewni	59	55,93
4110	Pracownicy obsługi biurowej	26	53,85
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	41	53,66
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	329	52,89
6113	Ogrodnicy	23	52,17
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	78	51,28
7222	Ślusarze i pokrewni	68	50,00
5141	Fryzjerzy	54	50,00
7131	Malarze budowlani i pokrewni	24	50,00
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	30	46,67
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	33	45,45
3115	Technicy mechanicy	31	45,16
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	25	44,00
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	25	44,00
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	36	41,67
7412	Elektromechanicy i elektrycy	29	41,38
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	21	38,10
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	50	36,00
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	51	29,41
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	29	24,14

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 20 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Analizując jednocześnie sytuację osób bezrobotnych oraz wolne miejsca pracy ujęte według elementarnych grup zawodów w PUP w Bydgoszczy w 2017 roku wypada zwrócić uwagę także na **wskaźnik dostępności ofert pracy**. Wskaźnik ten informuje o dostępności rejestrowanych ofert pracy dla bezrobotnych z konkretnej elementarnej grupy zawodów. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym dostępność konkretnego rodzaju pracy jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować, jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na pojedynczą ofertę pracy. Innymi słowy, im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów, którego dotyczy. Jeśli wskaźnik ten przybiera wartość zerową oznacza to, że w danej elementarnej grupie zawodów nie występują osoby bezrobotne, dostępność ofert pracy jest bardzo wysoka, zaś sama grupa zawodów jest skrajnie deficytowa.

Przyglądając się uważnie kształtowaniu się wskaźnika dostępności ofert pracy w 2017 roku **dla Bydgoszczy** w zawodach o średniomiesięcznej liczbie zarejestrowanych osób powyżej 20 można zauważyć, że **w wyjątkowo trudnej sytuacji znalazły się osoby bezrobotne w następujących zawodach:** (a) *archeolodzy, socjologzy i specjaliści dziedzin pokrewnych*, (b) *technicy technologii żywności*, (c) *ekonomiści*, (d) *specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni*, (e) *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* oraz (f) *dietetycy i żywieniowcy*. We wskazanych elementarnych grupach zawodów wartość wskaźnika dostępności ofert wahała się od 56,8 (*dietetycy i żywieniowcy*) do 285 (*archeolodzy, socjologzy i specjaliści dziedzin pokrewnych*). Bardziej szczegółowe informacje, obejmujące także średniomiesięczną liczbę osób bezrobotnych w wybranych grupach zawodowych, zamieszczone zostały w tabeli 6.

W trudnej sytuacji
na bydgoskim rynku pracy
(niska dostępność ofert pracy)
w 2017 roku znajdowali się:

- (a) **archeolodzy, socjologzy,**
- (b) **technicy technologii żywności,**
- (c) **ekonomiści,**
- (d) **specjaliści w zakresie rolnictwa
i leśnictwa,**
- (e) **średni personel do spraw
statystyki**
oraz
- (f) **dietetycy i żywieniowcy.**

Tabela 6. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2017 roku w Bydgoszczy

GRUPY ZAWODÓW O NAJTRUDNIEJSZEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY,
Z NISKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
2632	Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych	23,75	0,08	285,00
3144	Technicy technologii żywności	39,17	0,25	156,67
2631	Ekonomiści	30,67	0,33	92,00
2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	38,42	0,50	76,83
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	168,75	2,33	72,32
3220	Dietetycy i żywieniowcy	23,67	0,42	56,80
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	28,83	0,58	49,43
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	86,33	1,92	45,04
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	65,08	1,67	39,05
7131	Malarze budowlani i pokrewni	113,92	4,00	28,48
7213	Blacharze	32,67	1,33	24,50
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	93,67	4,33	21,62
3113	Technicy elektrycy	23,17	1,33	17,38
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	84,92	6,08	13,96
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	26,00	1,92	13,57
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	22,25	1,75	12,71
5141	Fryzjerzy	134,42	10,92	12,31
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	64,42	6,17	10,45

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną rejestrację co najmniej 20 osób bezrobotnych i jednocześnie wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W powiecie bydgoskim w 2017 roku **w zdecydowanie najtrudniejszej sytuacji** – w ramach zbiorowości osób o średniomiesięcznej, zarejestrowanej liczebności powyżej 20 osób – znalazły się osoby bezrobotne zaliczające się do grupy elementarnej zawodów: (a) *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych*, (b) *masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb* oraz (c) *specjaliści do spraw zarządzania i organizacji*. W pierwszej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił niemal 242 (arytmetycznie tyle właśnie osób bezrobotnych w tym zawodzie przypadło na jedną ofertę pracy), przy średniomiesięcznej liczbie bezrobotnych lokującej się na poziomie 85 osób. W drugiej i w trzeciej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił kolejno 185 i 106, zaś średniomiesięczna liczba bezrobotnych kolejno dla tych zbiorowości opiewała na 31 i 27 osób.

Ponadto **w powiecie bydgoskim potencjalnie słabe szanse na znalezienie zatrudnienia** – na co wskazywałby wskaźnik dostępności ofert pracy – posiadały osoby bezrobotne zarejestrowane w zawodach wpisujących się w następujące elementarne grupy: (a) *piekarze, cukiernicy i pokrewni*, (b) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*, (c) *technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani* oraz (d) *fryzjerzy*. We wskazanych grupach zawodów wskaźnik dostępności ofert pracy wahał się pomiędzy 41,47 a 62,7. Szczegółową sytuację w powiecie bydgoskim w tym zakresie dokumentuje tabela 7.

W trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie bydgoskim **(niska dostępność ofert pracy)** w 2017 roku znajdowali się:

- (a) **średni personel ds. statystyki,**
  - (b) **masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb,**
  - (c) **specjaliści ds. zarządzania i organizacji,**
  - (d) **piekarze i cukiernicy,**
  - (e) **szwaczki i hafciarki,**
  - (f) **technicy nauk fizycznych i technicznych**
- oraz
- (g) **fryzjerzy.**

Tabela 7. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2017 roku w powiecie bydgoskim

GRUPY ZAWODÓW O NAJTRUDNIEJSZEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY,
Z NISKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	85,42	0,25	341,67
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	30,83	0,17	185,00
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	26,50	0,25	106,00
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	52,25	0,83	62,70
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	30,17	0,50	60,33
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	23,75	0,50	47,50
5141	Fryzjerzy	52,00	1,25	41,60
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	58,75	1,42	41,47
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	23,67	0,58	40,57
7222	Ślusarze i pokrewni	77,50	3,58	21,63
5120	Kucharze	96,92	5,58	17,36
6113	Ogrodnicy	26,33	1,58	16,63
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	61,92	3,75	16,51
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	66,75	4,17	16,02
3115	Technicy mechanicy	37,25	2,33	15,96
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	354,75	25,83	13,73
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	29,83	2,67	11,19
7112	Murarze i pokrewni	67,33	6,08	11,07

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną rejestrację co najmniej 20 osób bezrobotnych, zaś wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Wskaźnik dostępności ofert pracy oprócz informacji na temat grup zawodów, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, pozwala także – jeśli potraktujemy go analitycznie w nieco odmienny sposób – na wytypowanie osób o zawodach charakteryzujących się wysoką szansą na uzyskanie oferty w zawodzie i w konsekwencji na zatrudnienie. W zawodach, w odniesieniu do których wskaźnik ten osiąga wartość poniżej jedności zazwyczaj każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę, gdyż liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych.

W 2017 roku w **Bydgoszczy** do tego rodzaju elementarnych grup zawodów (**duże szanse na pozyskanie oferty pracy**), w stosunku do których odnotowano średniomiesięczną liczbę ofert w ilości co najmniej 20 zaliczali się: (a) *kontrolerzy procesów przemysłowych*, (b) *administratorzy systemów komputerowych*, (c) *pracownicy call-center*, (d) *programiści aplikacji*, (e) *robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe*, (f) *pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej*, (g) *doradcy finansowi i inwestycyjni*, (h) *spawacze*, (i) *mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym*, (j) *magazynierzy*, (k) *specjaliści ds. sprzedaży*, (l) *pracownicy ds. kredytów i pożyczek*, (l) *masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb* oraz (m) *przedstawiciele handlowi*. Dla wszystkich tych zawodów wskaźnik dostępności ofert pracy był niższy od 0,5 (co wskazuje na istotną przewagę ofert pracy nad liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych w zawodzie z oferty). Szersze spektrum tego zjawiska zaprezentowane zostało poniżej w tabeli 8, obejmującej grupy zawodów charakteryzujące się znaczną szansą na uzyskanie oferty pracy w zawodzie.

Do grup zawodów elementarnych o najwyższej dostępności ofert pracy w 2017 roku należeli:

- (i) **kontrolerzy procesów przemysłowych,**
- (ii) **administratorzy systemów komputerowych,**
- (iii) **pracownicy call-center,**
- (iv) **programiści aplikacji,**
- (v) **robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe,**
- (vi) **pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej,**
- (vii) **doradcy finansowi i inwestycyjni,**
- (viii) **spawacze,**
- (ix) **mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym,**
- (x) **magazynierzy oraz**
- (xi) **specjaliści ds. sprzedaży.**

Tabela 8. Elementarne grupy zawodów o najniższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2017 roku w Bydgoszczy

GRUPY ZAWODÓW CHARAKTERYZUJĄCE SIĘ
WYSOKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,50	23,50	0,02
2522	Administratorzy systemów komputerowych	0,92	23,08	0,04
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	2,00	37,67	0,05
2514	Programiści aplikacji	1,58	33,33	0,05
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	6,00	83,00	0,07
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	13,92	139,25	0,10
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	2,42	23,25	0,10
7212	Spawacze i pokrewni	18,08	163,83	0,11
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	2,58	22,00	0,12
4321	Magazynierzy i pokrewni	96,92	285,58	0,34
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	21,25	62,42	0,34
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	8,42	23,58	0,36
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	19,67	42,67	0,46
3322	Przedstawiciele handlowi	53,33	107,08	0,50
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	11,17	21,17	0,53
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzętaniem	11,75	21,08	0,56
7115	Cieśle i stolarze budowlani	16,75	26,67	0,63
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	46,42	70,00	0,66
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	48,00	64,83	0,74
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	93,50	116,17	0,80
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	22,75	28,08	0,81
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	66,08	80,42	0,82
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	36,42	42,75	0,85
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	28,58	33,08	0,86
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	20,25	22,50	0,90
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	31,58	31,67	1,00
7132	Lakiernicy	31,75	30,25	1,05
7222	Ślusarze i pokrewni	160,08	138,17	1,16
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	37,17	27,92	1,33
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	52,00	38,83	1,34
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	36,67	26,92	1,36
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	42,08	30,42	1,38
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewnie	217,67	138,92	1,57
3313	Księgowi	34,50	21,67	1,59
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	113,83	64,75	1,76
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	55,83	30,58	1,83
4110	Pracownicy obsługi biurowej	119,50	60,83	1,96
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	73,17	37,17	1,97

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną liczbę co najmniej 20 ofert pracy, zaś wskaźnik ich dostępności był mniejszy od 2.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W 2017 roku w **powiecie bydgoskim** do elementarnych grup zawodów charakteryzujących się **wysoką szansą na uzyskanie oferty pracy**, a w konsekwencji na zatrudnienie zaliczali się przede wszystkim *pracownicy wykonujący prace proste oraz monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani*. Dla tych zawodów wskaźnik dostępności oferty pracy był niższy od jedności.

Tabela 9. Elementarne grupy zawodów o najniższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2017 roku w powiecie bydgoskim

GRUPY ZAWODÓW CHARAKTERYZUJĄCE SIĘ
STOSUNKOWO WYSOKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	28,83	101,25	0,28
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	11,08	12,42	0,89
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	13,25	11,08	1,20
3322	Przedstawiciele handlowi	13,67	9,33	1,46
4321	Magazynierzy i pokrewni	29,75	16,17	1,84
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	22,92	11,42	2,01
7212	Spawacze i pokrewni	14,67	7,17	2,05
7213	Błacharze	11,75	5,67	2,07
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	18,75	8,58	2,18
4110	Pracownicy obsługi biurowej	28,50	12,83	2,22
5153	Gospodarze budynków	70,33	30,75	2,29
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	19,83	7,67	2,59
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	10,33	3,58	2,88
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	39,17	11,08	3,53
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	52,00	14,58	3,57
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	13,25	3,67	3,61
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewnie	41,08	11,17	3,68
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	11,92	3,00	3,97
9412	Pomoce kuchenne	12,08	3,00	4,03
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	11,08	2,58	4,29
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	13,83	2,83	4,88

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną liczbę ofert pracy w wysokości co najmniej 10 i jednocześnie wskaźnik ich dostępności wynosił poniżej 5.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Dokonując analizy struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy uwzględnić należy również **liczebność osób bezrobotnych bez zawodu**. Według danych udostępnionych przez MRPiPS na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w końcu 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowane były **852 osoby bez zawodu**. We wskazanej zbiorowości osób **bydgoszczanie stanowili niemal trzy piąte osób (59,74%)**, zaś **mieszkańcy powiatu nieco ponad dwie piąte (40,26%)**. Jednocześnie w Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 7,8% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie bydgoskim był niemal o 67% większy niż w powiecie grodzkim i ukształtował się na poziomie 13,0%.

Przyglądając się bliżej sytuacji **osób bezrobotnych bez zawodu w Bydgoszczy** można stwierdzić, że nieco ponad dwie trzecie z nich (66,8%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, co piąty bydgoszczanin (20,4%) legitymował się wykształceniem średnim ogólnokształcącym, co piętnasty (6,7%) policealnym i średnim zawodowym, niemal co dwudziesty (5,5%) wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz tylko jedna osoba wykształceniem wyższym.

Biorąc natomiast pod **uwagę strukturę osób bezrobotnych bez zawodu zamieszkałych na terenie powiatu bydgoskiego** zauważyć można, że podobnie jak w przypadku mieszkańców Bydgoszczy, większość stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Ich udział w ogóle bezrobotnych bez zawodu kształtował się na poziomie niemal trzech czwartych całej tej zbiorowości (74,3%). Co ósma osoba bez zawodu posiadała wykształcenie średnie ogólnokształcące (12,5%), niemal co czternasta – policealne lub średnie zawodowe (7,3%), co dwudziesta posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe (5,2%) i tylko jedna osoba osiągnęła wykształcenie wyższe.

W Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły **7,8%** wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan.

Natomiast **w powiecie ziemskim** stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie ukształtował się na poziomie **13,0%**.

Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów

W oparciu o przyjęte założenia zawarte w obowiązującej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawodów można określić jako deficytowe wtedy, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną jednocześnie spełnione określone warunki, tj. gdy:

- liczba ofert pracy dla danego zawodu będzie wyższa niż liczba bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych będzie nieznaczny oraz
- odpływ bezrobotnych będzie przewyższał ich napływ.

W 2017 roku powyższe warunki zostały spełnione w przypadku aż 41 elementarnych grup zawodów w Bydgoszczy i 14 w powiecie bydgoskim (wykaz tych profesji prezentuje zamieszczona poniżej tabela 10).

Na lokalnym rynku pracy poszukiwane były zawody związane z obsługą i montażem maszyn: *operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych, monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych oraz chłodniczych, operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna, operatorzy maszyn do szycia, kowale i operatorzy pras kuzniczych, maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych oraz operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna.*

Ponadto nadal obserwuje się **zapotrzebowanie na zawody związane ze sprzedażą i usługami finansowymi** – poszukiwano tu: *doradców finansowych i inwestycyjnych, agentów ubezpieczeniowych, dealerów i maklerów aktywów finansowych, specjalistów do spraw sprzedaży, sprzedawców w stacji paliw, sprzedawców (konsultantów) w centrach sprzedaży telefonicznej lub/ i internetowej.*

Pracodawcy poszukiwali również reprezentantów **profesji z zakresu budownictwa i podobnych:** *betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni, kierownicy do spraw budownictwa, tynkarze i pokrewni, cieśle i stolarze budowlani, robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, spawacze i pokrewni, robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe.*

Na lokalnym rynku pracy poszukiwani są niezmiennie także **specjaliści z branży IT**, przede wszystkim: *programiści aplikacji, analitycy systemów komputerowych, administratorzy systemów komputerowych, specjaliści do spraw sieci komputerowych, kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych.*

Zawodami deficytowymi w 2017 roku okazały się głównie zawody związane z obsługą i montażem maszyn, sprzedażą i usługami finansowymi, budownictwem oraz branżą IT.

Zawody związane z branżą IT zaliczone zostały także do **zawodów maksymalnie deficytowych**. Zaliczono do nich również profesje związane z pracownikami-operatorami niektórych specjalistycznych urządzeń oraz usługami sprzedażowymi.

Tabela 10. Ranking zawodów deficytowych w 2017 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
2511	Analitycy systemów komputerowych	2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
2522	Administratorzy systemów komputerowych	1324	Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych
2514	Programiści aplikacji	1323	Kierownicy do spraw budownictwa
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych
3321	Agenci ubezpieczeniowi	8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	2514	Programiści aplikacji
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	5312	Asystenci nauczycieli
7212	Spawacze i pokrewni	4214	Windykatorzy i pokrewni
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
4313	Pracownicy obsługi płaconej	8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych		
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)		
1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych		
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani		
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych		
8153	Operatorzy maszyn do szycia		
4321	Magazynierzy i pokrewni		
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)		
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna		
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		
4214	Windykatorzy i pokrewni		
3331	Spedytorzy i pokrewni		
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątnięciem		
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych		
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		
7115	Cieśle i stolarze budowlani		
7123	Tynkarze i pokrewni		
3339	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani		
5245	Sprzedawcy w stacji paliw		
1412	Kierownicy w gastronomii		
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy		
1324	Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych		
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych		
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej		
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia		
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni		
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Wśród zawodów poszukiwanych na lokalnym rynku pracy wyróżnić można także tzw. **zawody maksymalnie deficytowe**. Są to zawody, w których w danym okresie sprawozdawczym występują oferty pracy (poszukiwani są pracownicy) i jednocześnie nie odnotowano osób bezrobotnych związanych z poszukiwanymi profesjami. W PUP w Bydgoszczy odnotowano w 2017 roku 24 tego rodzaju grupy zawodów elementarnych (po 12 przypadków w Bydgoszczy i w powiecie). Do zawodów tych przede wszystkim **zaliczono te, związane z branżą IT** (*specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych, kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych*), **związane z pracownikami-operatorami urządzeń** (*maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych, kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych, urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok, maszyn do szycia, urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody*) oraz **powiązane ze sprzedażą** (*z dziedziny technologii teleinformatycznych oraz sprzedaży na targowiskach i bazarach*).

Tabela 11. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych w 2017 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW	Kod	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW
7315	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	8153	Operatorzy maszyn do szycia
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	6340	Rybaczy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	4313	Pracownicy obsługi płatowej
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	3321	Agenci ubezpieczeniowi
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
4227	Ankieterzy	3356	Funkcjonariusze służby więziennej
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	6122	Hodowcy drobiu
1431	Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i rozrywki	3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni
3135	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych	1211	Kierownicy do spraw finansowych
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	9215	Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów

O **zawodach zrównoważonych** można mówić w sytuacji, gdy w danym okresie sprawozdawczym:

- liczba ofert pracy zbliżona jest do liczby zarejestrowanych bezrobotnych,
- odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny,
- odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ.

W 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy powyższe warunki spełniło 7 elementarnych grup zawodów (w tym 3 grupy w powiecie bydgoskim). Szczegółowy wykaz elementarnych grup zawodowych niemal idealnie zrównoważonych (tj. takich, na które na rynku pracy jest takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tych profesjach) przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Grupy zawodów zrównoważonych w 2017 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4415	Pracownicy działów kadr
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Zgodnie z zastosowaną metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy konkretną profesję można określić jako **zawód nadwyżkowy** wówczas, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną spełnione określone warunki:

- liczba ofert pracy jest niższa od zarejestrowanej liczby bezrobotnych w danym zawodzie,
- odsetek długotrwale bezrobotnych jest relatywnie wysoki,
- napływ bezrobotnych przewyższy ich odpływ.

Na analizowanym tu lokalnym rynku pracy powyższe warunki spełniło 16 elementarnych grup zawodów. Występowanie tego rodzaju uwarunkowań odnotowano w nieco większym natężeniu w ramach powiatu bydgoskiego (9 profesji).

Tabela 13. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2017 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	Elementarna grupa zawodów	Kod	Elementarna grupa zawodów
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
7537	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
7323	Introligatorzy i pokrewni	9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniami
9412	Pomoce kuchenne	3331	Spedytorzy i pokrewni
5312	Asystenci nauczycieli	2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania
5221	Właściciele sklepów		
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Jednocześnie w analizowanym roku sprawozdawczym na lokalnym rynku pracy odnotowano funkcjonowanie jedynie 3 elementarnych grup zawodów, które określić można jako **zawody maksymalnie nadwyżkowe** (w tym jedna z terenu Bydgoszczy). Są to zawody, w stosunku do których w okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnych ofert miejsc pracy.

W roku 2017 odnotowano pojedynczą grupę zawodów spełniającą kryteria uznania jej za zawód maksymalnie nadwyżkowy w Bydgoszczy. Wymogi te spełnione zostały przez grupę *techników medycznych i dentystycznych*. Natomiast na obszarze powiatu ziemskiego zarejestrowano dwie tego typu grupy: *kierowników biura* oraz *pracowników służb technicznych żeglugi*.

W 2017 roku znalazły się zatem w tej kategorii

zawodów w większości specjalistyczne grupy zawodów bliżej ze sobą niezwiązane, jednakże we

Do zawodów nadwyżkowych w 2017 r. na lokalnym rynku zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: *robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie, maszyniści i operatorzy maszyn oraz urządzeń dźwigowo-transportowych, pomoce domowe, kuchenne i sprzątaczk* oraz *pracownicy biur podróży i rolnicy*.

♦

Zawody maksymalnie nadwyżkowe reprezentowane były natomiast przez: *techników medycznych i dentystycznych* oraz *kierowników biura i pracowników służb technicznych żeglugi*.

wszystkich odnotowanych przypadkach tych profesji liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych była skrajnie niska, co zilustrowane zostało w tabeli 14.

Tabela 14. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych w 2017 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	Kod	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
3214	Technicy medyczni i dentystyczni (3 osoby bezrobotne)	3341	Kierownicy biura (1 osoba bezrobotna)
		3151	Pracownicy służb technicznych żeglugi (1 osoba bezrobotna)

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego

3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia

W 2017 roku na obszarze działania PUP w Bydgoszczy szkoły ponadgimnazjalne ukończyły 5 694 osoby. Nieco ponad dwie piąte absolwentów (42,6%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. W przeważającej mierze zbiorowość tą tworzyli absolwenci liceów ogólnokształcących (2 369 osób, 97,7% absolwentów z wykształceniem ogólnokształcącym). Jedynie 2,5% osób ze wskazanym wykształceniem kształciło się w liceach uzupełniających (57 osoby). Jednocześnie w grudniu 2017 roku w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były jedynie 40 osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Stanowiły one zaledwie 0,7% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie bydgoskim. Odsetek bezrobotnych absolwentów z ogólnokształcącym wykształceniem w stosunku do wszystkich absolwentów z tym poziomem wykształcenia w końcu 2017 r. był niemal 13 razy wyższy w powiecie bydgoskim (12,9%) niż w mieście Bydgoszczy (1,0%).

Wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy oraz powiatu bydgoskiego aż 56,7% legitymowało się wykształceniem średnim zawodowym (3 229 osób). Przede wszystkim ukończyli oni technika (1 676 osób, co stanowi 51,9% absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym). Spośród absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym 63 zarejestrowało się w PUP w Bydgoszczy, jako osoby bezrobotne. Stanowili oni 2,0% wskazanej grupy. Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie 1,0% absolwentów z tym wykształceniem. Jednak w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość 25 krotnie wyższą (25,2%).

Wśród absolwentów roku szkolnego 2016/2017 najmniej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Ich udział w ogóle uczniów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną w 2017 roku na terenie bydgoskiego powiatu grodzkiego i ziemskiego wyniósł zaledwie 0,7% (39 osób). Ponadto, zdecydowana większość z nich, bo aż 89,7% absolwentów z tym wykształceniem, zarejestrowano w PUP w Bydgoszczy jako osoby bezrobotne (daje to 35 osób).

Tabela 15. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017		Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 roku	
	Bydgoszcz	Powiat bydgoski	Bydgoszcz	Powiat bydgoski
zasadnicze zawodowe	31	8	22	13
średnie ogólnokształcące	2 302	124	24	16
średnie zawodowe	3 106	123	32	31
OGÓŁEM:	5 439	255	78	60
	5 694		138	

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

W 2017 roku **absolwenci szkół z terenu Bydgoszczy** (uwzględniono zbiorowości absolwentów liczące co najmniej 40 osób w ramach konkretnych profesji) **najczęściej kończyli naukę w zawodach:** (a) *kosmetyczki i pokrewni*, (b) *technicy weterynarii*, (c) *pomocniczy personel medyczny*, (d) *technicy medycyjni i dentyści*, (e) *średni personel do spraw statystyki*, (f) *technicy elektroniki i pokrewni*, (g) *technicy fizjoterapii i masażyści* oraz (h) *asystenci dentyści*. W wymienionych powyżej grupach elementarnych zawodów liczba absolwentów przewyższała 100 osób. Natomiast w grupach zawodów *technicy weterynarii* (145 absolwentów), *technicy medycyjni i dentyści* (131 absolwentów), *asystenci dentyści* (103 absolwentów), *technicy wsparcia informatycznego i technicznego* (97 absolwentów), *technicy farmaceutyczni* (95 absolwentów), *technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej nie sklasyfikowani* (91 absolwentów), *spedytorzy* (83 absolwentów), *średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp* (66 absolwentów), *operatorzy aparatury medycznej* (57 absolwentów), *pośrednicy usług biznesowych* (54 absolwentów) oraz *operatorzy urządzeń teleinformatycznych* (47 absolwentów) nie odnotowano w końcu 2017 roku rejestracji bezrobotnych absolwentów.

W zamieszczonej poniżej tabeli 16 zaprezentowano najpopularniejsze elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2016/2017 w Bydgoszczy. W oparciu o dane zamieszczone w tej tabeli zidentyfikować można również zawody, wśród których nie odnotowano w końcu 2017 roku w Bydgoszczy rejestracji osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych absolwentów, mimo że liczba absolwentów w tych zawodach w roku szkolnym 2016/2017 była stosunkowo znaczna. W tabeli zaobserwować możemy także sytuacje pojedynczych rejestracji bezrobotnych z grupy elementarnych zawodów, ale przy jednoczesnym braku rejestracji bezrobotnych absolwentów. Działo się tak m.in. w przypadku *operatorów urządzeń teleinformatycznych, pośredników usług biznesowych* czy *techników farmaceutycznych*.

Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania PUP w Bydgoszczy ukończyły w 2017 roku 5 694 osoby. Nieco ponad dwie piąte absolwentów (42,6%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia.

Wykształcenie średnie zawodowe posiadało aż 56,7% absolwentów, natomiast wykształcenie zasadnicze zawodowe osiągnęło zaledwie 0,7%.

Osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły zaledwie 0,7% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie.

Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie 1,0% absolwentów z tym wykształceniem – w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość aż 25 krotnie wyższą.

Aż 89,7% absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym zarejestrowano jako osoby bezrobotne. Jednakże ogólna liczba tych osób była stosunkowo niewielka i wyniosła 35 osób.

Tabela 16. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2016/2017 w Bydgoszczy

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2017 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2017 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2017 r. (%)
Kosmetyczki i pokrewni	155	2	13	1,29%	15,38%
Technicy weterynarii	145	0	1	0,00%	0,00%
Pomocniczy personel medyczny	139	2	8	1,44%	25,00%
Technicy medyczni i dentystyczni	131	0	0		
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	127	4	92	3,15%	4,35%
Technicy elektronicy i pokrewni	111	0	11	0,00%	0,00%
Technicy fizjoterapii i masażyści	109	2	4	1,83%	50,00%
Asystenci dentystyczni	103	0	1	0,00%	0,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	97	0	7	0,00%	0,00%
Technicy farmaceutyczni	95	0	6	0,00%	0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	91	3	4	3,30%	75,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	91	0	9	0,00%	0,00%
Spedytorzy i pokrewni	83	0	4	0,00%	0,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	66	0	4	0,00%	0,00%
Operatorzy aparatury medycznej	57	0	1	0,00%	0,00%
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	54	0	3	0,00%	0,00%
Technicy budownictwa	51	1	11	1,96%	9,09%
Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	47	0	3	0,00%	0,00%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	44	1	4	2,27%	25,00%

* Co najmniej 40 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów

W 2017 roku absolwenci szkół z terenu powiatu bydgoskiego najczęściej kończyli naukę w zawodach: *technicy mechanicy, technicy rolnictwa i pokrewni, technicy wsparcia informatycznego i technicznego, sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych*. Liczba absolwentów w poszczególnych zawodach wahała się od 7 (sprzedawcy sklepowi oraz technicy wsparcia informatycznego i technicznego) do 13 (technicy rolnictwa oraz średni personel do spraw statystyki).

Warto odnotować, że we wszystkich ww. zawodach odnotowano w końcu 2017 roku rejestracje bezrobotnych absolwentów.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2016/2017 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów:

- (i) technicy fizjoterapii i masażyści,
- (ii) pomocniczy personel medyczny,
- (iii) technicy wsparcia informatycznego i technicznego, (iv) asystenci dentyści,
- (v) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (vi) technicy mechanicy oraz (vii) kucharze i (viii) kosmetyczki.

Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) technicy rolnictwa, (ii) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych oraz (iii) szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych.

Tabela 17. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2016/2017 w powiecie bydgoskim

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2017 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2017 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2017 r. (%)
Technicy rolnictwa i pokrewni	13	1	3	7,69%	33,33%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	13	4	28	30,77%	14,29%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	10	2	3	20,00%	66,67%
Technicy mechanicy	9	2	13	22,22%	15,38%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	7	4	93	57,14%	4,30%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	7	3	10	42,86%	30,00%

* Co najmniej 5 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W powiecie bydgoskim według stanu na koniec 2017 roku najwyższy wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów z roku szkolnego 2016/2017³ odnotowano w przypadku *sprzedawców sklepowych – ekspedientów* (57,1%) oraz *techników wsparcia informatycznego i technicznego* (42,9%).

³ Uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano co najmniej 5 absolwentów w roku szkolnym 2016/2017.

Rozdział 4. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw

4.1. Metodologia badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw

Ostatnie badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw zrealizowane zostało przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy we wrześniu 2017 roku na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Badanie to miało na celu diagnozę sytuacji na lokalnym rynku pracy w 2017 roku oraz rozpoznanie i przybliżenie planowanych zmian w wielkości oraz strukturze zatrudnienia w 2018 roku.

Badaniem objęto podmioty gospodarcze funkcjonujące na lokalnym rynku pracy, zatrudniające przynajmniej jednego pracownika. Jako operat losowania (funkcjonujący jako wykaz zbioru elementów badanej populacji) zastosowana została Baza Jednostek Statystycznych, której podstawą jest Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON). Jednakże Baza Jednostek Statystycznych – w odróżnieniu od rejestru REGON – jest aktualizowana dodatkowo w oparciu o wyniki badań statystycznych oraz o informacje pochodzące z zastanych źródeł administracyjnych.

Zgodnie z założeniami metodologicznymi badania, próba badawcza (część badanej zbiorowości poddawanej analizie, z której to wyniki wykorzystywane są przy opisach całej zbiorowości) cechuje się reprezentatywnością na poziomie klas wielkości przedsiębiorstw, wyrażoną liczbą osób zatrudnionych. Przyjęto na potrzeby badania następujące klasy przedziałów zatrudnienia w przedsiębiorstwach: do 9 osób, od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób oraz 250 osób i więcej). Określenie minimalnej liczby wywiadów dla poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw zostało oparte o wskaźniki struktury, wyliczane jako procentowy udział firm o danej klasie wielkości w całej zbiorowości.

4.2. Charakterystyka próby badawczej

Badanie przedsiębiorstw prowadzono metodą CATI (ang. computer-assisted telephone interviewing,) czyli wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego. Pozyskane dane wprowadzane były do systemu *Syriusz Std* przez ankierów, będących urzędnikami Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, którzy także zrealizowali wywiady.

Badaniu poddano 182 podmioty gospodarcze. Liczba ta nie uwzględnia rzecz jasna sytuacji odmów współpracy przez przedstawicieli przedsiębiorstw, braku możliwości kontaktu z respondentami, sytuacji przedsiębiorstw nieaktywnych itp. Wśród respondentów znalazły się 93 podmioty gospodarcze usytuowane na terenie miasta Bydgoszczy oraz 89 podmiotów z terenu powiatu bydgoskiego.

Wśród przebadanych firm 50,6% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, czyli firmy, które zatrudniają do 9 osób. Nieco mniej, tj. 37,4% stanowiły podmioty małe, tj. zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Firmy średnie (o liczbie zatrudnionych od 50 do 249 osób) objęły 9,9% przebadanej zbiorowości. W badaniu wzięły udział także 4 podmioty duże, zatrudniające 250 lub więcej pracowników – stanowiły one 2,2% całej przebadanej populacji.

Biorąc pod uwagę wielkość badanych firm w zakresie zatrudnienia i obszaru, na którym funkcjonowały można zauważyć, że **wśród bydgoskich podmiotów gospodarczych** w procesie badania uczestniczyły 2 przedsiębiorstwa duże (2,15% respondentów z Bydgoszczy). Najliczniej reprezentowane były natomiast mikroprzedsiębiorstwa (54,8%) oraz firmy małe (33,3%).

W poddanej badaniu grupie **przedsiębiorstw z powiatu bydgoskiego** niemal połowę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (46,1%), niewiele mniejsza zbiorowość tworzyły przedsiębiorstwa małe zatrudniające od 10 do 49 osób (41,6%). Co dziesiąta poddana badaniu firma zaliczała się do podmiotów średnich (10,1%), zaś zbiorowość firm największych reprezentowały dwa przedsiębiorstwa.

W badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw realizowanym przez PUP w Bydgoszczy w 2017 roku uczestniczyły 182 podmioty gospodarcze. Pośród nich 93 usytuowane były w Bydgoszczy, a 89 na terenie powiatu bydgoskiego. Głównie były to mikroprzedsiębiorstwa, tj. zatrudniające do 9 pracowników (50,6% badanej zbiorowości) oraz przedsiębiorstwa małe (37,4%).

♦

W próbie poddanej badaniu dominowały firmy klasyfikowane jako prowadzące działalność z zakresu tzw. usług pozostałych (35,1% w Bydgoszczy i 30,3% w powiecie bydgoskim) oraz zajmujące się przemysłem i budownictwem (34,2% w Bydgoszczy i 33,7% na terenie powiatu bydgoskiego).

Tabela 18. Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w badaniu realizowanym przez PUP w Bydgoszczy w 2017 roku

Klasa wielkości przedsiębiorstwa	Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski
<i>mikroprzedsiębiorstwa – do 9 osób</i>	51	41
<i>małe – od 10 do 49 osób</i>	31	37
<i>średnie – od 50 do 249 osób</i>	9	9
<i>duże – 250 osób i więcej</i>	2	2
Ogółem:	93	89

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W obrębie badanej zbiorowości przedsiębiorstw **w przypadku Bydgoszczy przeważały** firmy prowadzące działalność z zakresu tzw. pozostałej działalności usługowej⁴ Stanowiły one 35,1% ogółu bydgoskich podmiotów gospodarczych poddanych badaniu. Jedyne o 1 pkt. procentowy mniej stanowiły w tej zbiorowości (34,2%) podmioty gospodarcze prowadzące działalność z zakresu przemysłu i budownictwa. Natomiast handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją zajmowało się 27,8% badanych przedsiębiorstw. Wśród bydgoskich respondentów najmniej było podmiotów gospodarczych zajmujących się działalnością finansową, ubezpieczeniową i obsługą rynku nieruchomości (2,9%).

Podmioty gospodarcze z terenu powiatu bydgoskiego biorące udział w badaniu cechowały nieco inne proporcje zróżnicowania rodzajowej struktury ich działalności. Dominowały wśród nich firmy przemysłowe i budowlane (33,7%). W nieco mniejszym zakresie reprezentowane były tu podmioty gospodarcze zajmujące się handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem, gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją. Stanowiły one 29,2% ogółu badanych firm z terenu powiatu ziemskiego. W podobnym zakresie reprezentowane były tu podmioty gospodarcze skupiające swą działalność na tzw. pozostałych usługach – tego rodzaju działalnością parowało się 30,3% badanych przedsiębiorstw. Jedyne niewielką część zbiorowości respondentów z powiatu ziemskiego stanowiły przedsiębiorstwa działające w obszarze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa (5%) oraz firmy skupiające się na działalności finansowej, ubezpieczeniowej i obsłudze rynku nieruchomości. (1,9%).

---

⁴ Do pozostałej działalności usługowej zaliczono następujące sekcje wg Polskiej Klasyfikacji Działalności: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna; działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; organizacje i zespoły eksterytorialne.

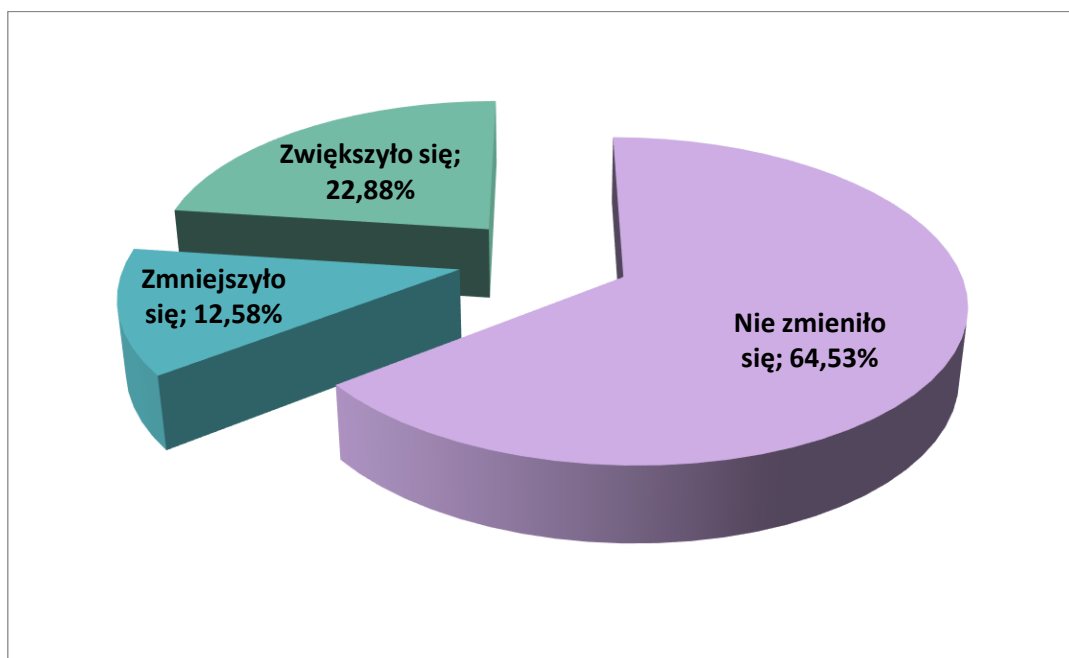

4.3. Deklarowane przez pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

4.3.1. Deklarowane przez bydgoskich pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

Nieco ponad pięć ósmych badanych bydgoskich przedsiębiorstw (64,53%) deklarowało brak zmian w zatrudnieniu w 2017 roku. W analizowanym okresie deklarację dokonania zwiększenia zatrudnienia złożył co piąty bydgoski respondent (22,88%). Przeciwną sytuację – redukcję zatrudnienia – zadeklarowała jedna ósma pracodawców (12,58%).

Wykres 5. Odsetek bydgoskich przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

W 2017 roku wśród pracodawców z terenu Bydgoszczy wskaźnik zatrudnienia netto⁵ osiągnął wartość 10,3%. Osiągnięty tu poziom tego wskaźnika oznacza, że odsetek firm deklarujących zwiększenie zatrudnienia był wyższy o nieco ponad 10 pkt. procentowych od odsetka firm, które redukowały zatrudnienie. Można zatem stwierdzić, że **sytuacja bydgoskich firm podlegających badaniu w rozwojowo stabilnym, ale nieznacznym stopniu uległa poprawie w zakresie poziomu zatrudnienia.**

⁵ Wskaźnik zatrudnienia netto obliczany jest tu jako różnica udziału odpowiedzi pozytywnych (deklaracji wzrostu zatrudnienia w danym roku) i negatywnych (deklaracji redukcji zatrudnienia w danym roku).

Wskaźnik zatrudnienia netto był różny dla poszczególnych grup wielkich zawodów. W przypadku bydgoskich firm w 2017 roku najwyższą wartość wskaźnika (9,7%) odnotowano w dwóch wielkich grupach zawodów: *specjaliści* oraz *pracownicy przy pracach prostych*. W tych grupach zawodów pracodawcy częściej planowali zatrudnianie niż zwalnianie pracowników. Podobna sytuacja, jednak przy niższej wartości tego wskaźnika, dotyczyła następujących grup zawodów:

- pracownicy biurowi (9,1%),
- technicy i inny średni personel (4,9%),
- operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń (4,1%),
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (1,3%).

W grupie wielkiej zawodów *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* odnotowano ujemną wartość wskaźnika zatrudnienia netto, który wyniósł w tym przypadku -1,1%. Oznacza to, że odsetek pracodawców deklarujących zatrudnianie reprezentantów tej grupy zawodów był mniejszy od odsetka firm, które deklarowały w tym samym zakresie zwolnienia.

W przypadku dwóch grup zawodów wskaźnik ten osiągnął wartość zerową, co wskazuje bądź na fakt, że wszystkie firmy deklarują brak zmian w tym obszarze zatrudnienia, bądź na sytuację, w której odsetek pracodawców deklarujących poprawę koniunktury zatrudnieniowej jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie. Sytuacja ta dotyczyła następujących grup zawodów: *rolnicy*, *ogrodnicy*, *leśnicy* i *rybacy* oraz *sily zbrojne*.

Zwiększenie zatrudnienia w 2017 roku deklarowało 22,9% bydgoskich firm i 35,2% firm z terenu powiatu bydgoskiego.

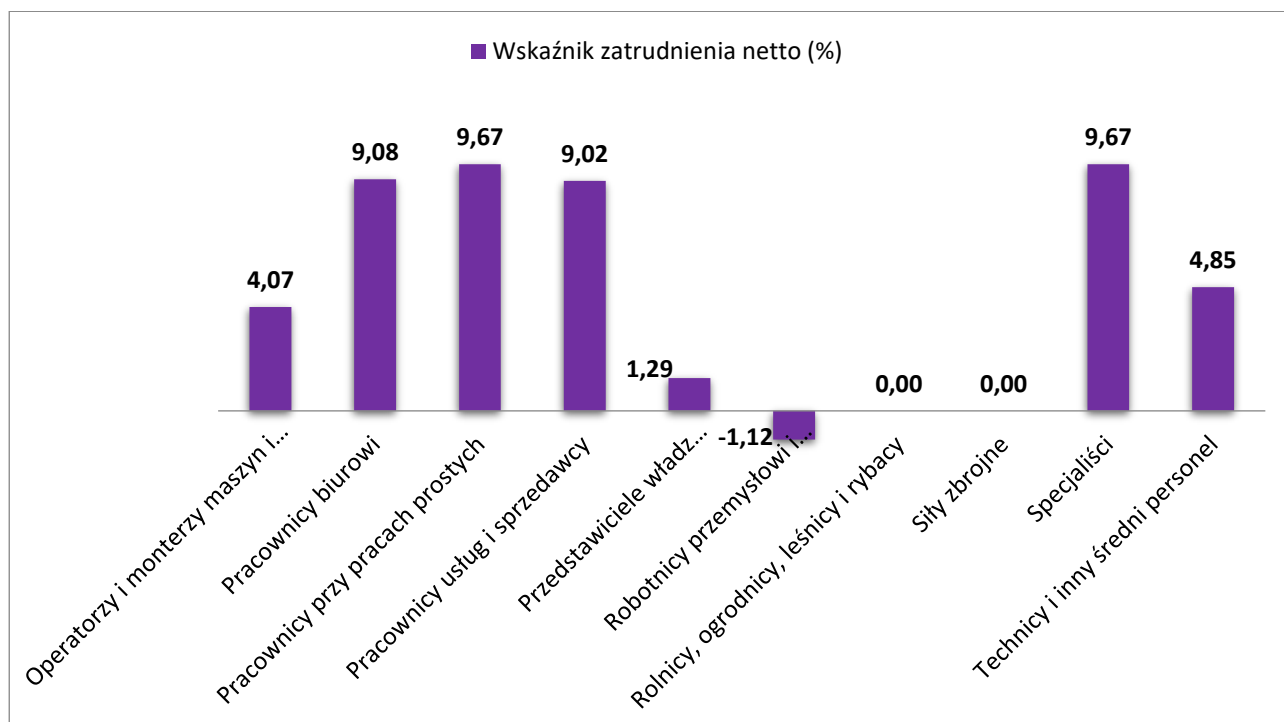
Bydgoscy pracodawcy zamierzali zatrudnić przede wszystkim pracowników związanych z: (i) działalnością edukacyjno-wychowawczą oraz (ii) zawodami biurowo-urzędniczymi.

W powiecie bydgoskim poszukiwano głównie magazynierów, stolarzy, ślusarzy i frezerów, monterów i operatorów specjalistycznych urządzeń, robotników w zawodach budowlanych oraz księgowych i sprzedawców.

Wykres 6. Wskaźnik zatrudnienia netto w bydgoskich firmach według wielkich grup zawodów w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Pracodawcy z Bydgoszczy uczestniczący w badaniu przedsiębiorstw deklarowali zatrudnianie w 2017 roku przede wszystkim w zawodach związanych z (i) działalnością edukacyjno-wychowawczą oraz (ii) zawodami biurowo-urzędniczymi. W pierwszym przypadku poszukiwali m.in. *nauczycieli biologii, chemii, języków obcych, języka polskiego*, a także *nauczycieli przedszkola i specjalistów do spraw wychowania małego dziecka*. W drugim przypadku pracodawcy zainteresowani byli pozyskaniem pracowników w zawodach takich jak *pracownik obsługi biurowej, specjalista do spraw administracji i rozwoju, technik prac biurowych* ale także *wyższy urzędnik państwowy czy sędzia*.

W tabeli 19 zestawiono zawody, w których w 2017 roku bydgoscy przedsiębiorcy najczęściej zatrudniali pracowników wraz z zaznaczeniem wskazanych przez nich, wymaganych od kandydatów umiejętności i cech związanych z wykonywaniem danej profesji.

Tabela 19. Zawody, w których bydgoskie przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w 2017 roku wraz z podawanymi wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawód	Wymagane umiejętności i cechy														
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystywanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyczerpywanie zawodów	Wycieranie wpływu	Znajomość języków obcych	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo
Agent celny	X	X	X	X				X	X		X	X			X
Doradca klienta	X		X	X	X			X	X	X		X			X
Kierowca samochodu ciężarowego		X			X		X								X
Kierowca samochodu dostawczego		X						X			X				X
Kierowca samochodu osobowego			X												
Księgowy	X		X	X		X		X	X	X	X	X			X
Lektor języka obcego			X	X				X	X				X		X
Magazynier								X							X
Monter mebli					X	X		X							X
Nauczyciel biologii	X		X	X		X		X	X			X			X
Nauczyciel chemii	X		X	X		X		X	X			X			X
Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	X		X	X		X		X	X			X			X
Nauczyciel języka polskiego	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X
Nauczyciel języka polskiego w szkole podstawowej	X		X	X		X		X	X			X			X
Nauczyciel przedszkola	X	X	X	X		X	X		X	X	X				
Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury									X						X
Pomocniczy robotnik budowlany								X	X						
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	X		X	X		X				X					
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste w przemyśle								X	X						
Pozostali specjaliści do spraw administracji i rozwoju	X		X	X		X			X	X	X	X	X	X	X
Pozostali specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	X	X	X	X		X	X		X	X	X				
Sprzedawca w branży spożywczej			X					X							
Sędzia	X		X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X
Technik prac biurowych				X					X						X
Wyższy urzędnik państwowy	X		X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

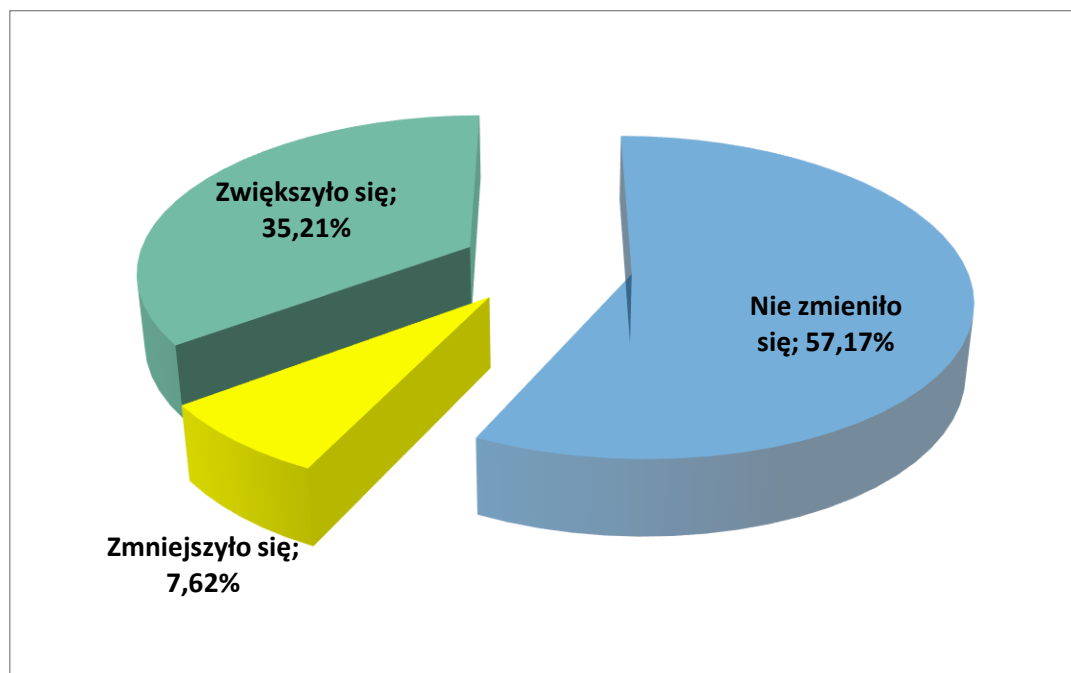
W ramach prowadzonych bardziej szczegółowych analiz poznano również oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w obrębie których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie

w analizowanym okresie. W większości poszukiwanych w 2017 roku przez bydgoskich przedsiębiorców zawodów, w ramach których zwiększono zatrudnienie, przygotowanie kandydatów oceniane było zdecydowanie korzystnie. Natomiast w zdecydowanie negatywny sposób bydgoscy pracodawcy ocenili przygotowanie kandydatów do pracy w zawodzie pozostali specjaliści do spraw wychowania małego dziecka.

4.3.2. Deklarowane przez pracodawców z powiatu bydgoskiego zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

Poddani badaniu pracodawcy z powiatu bydgoskiego nieco w ponad jednej trzeciej deklaruowali wzrost poziomu zatrudnienia pracowników w 2017 roku. W analizowanym okresie deklaracje dokonania zwiększenia zatrudnienia złożyło 35,2% przedsiębiorców. Przeciwną sytuację, czyli redukcję zatrudnienia, zadeklarował co trzynasty ankietowany (7,6%). Natomiast cztery siódme badanych przedsiębiorców stanowi pozostała i zarazem najbardziej liczną część badanych (57,2%), którzy zadeklarowali brak zmian w zatrudnieniu w analizowanym okresie.

Wykres 7. Odsetek przedsiębiorstw z powiatu bydgoskiego deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

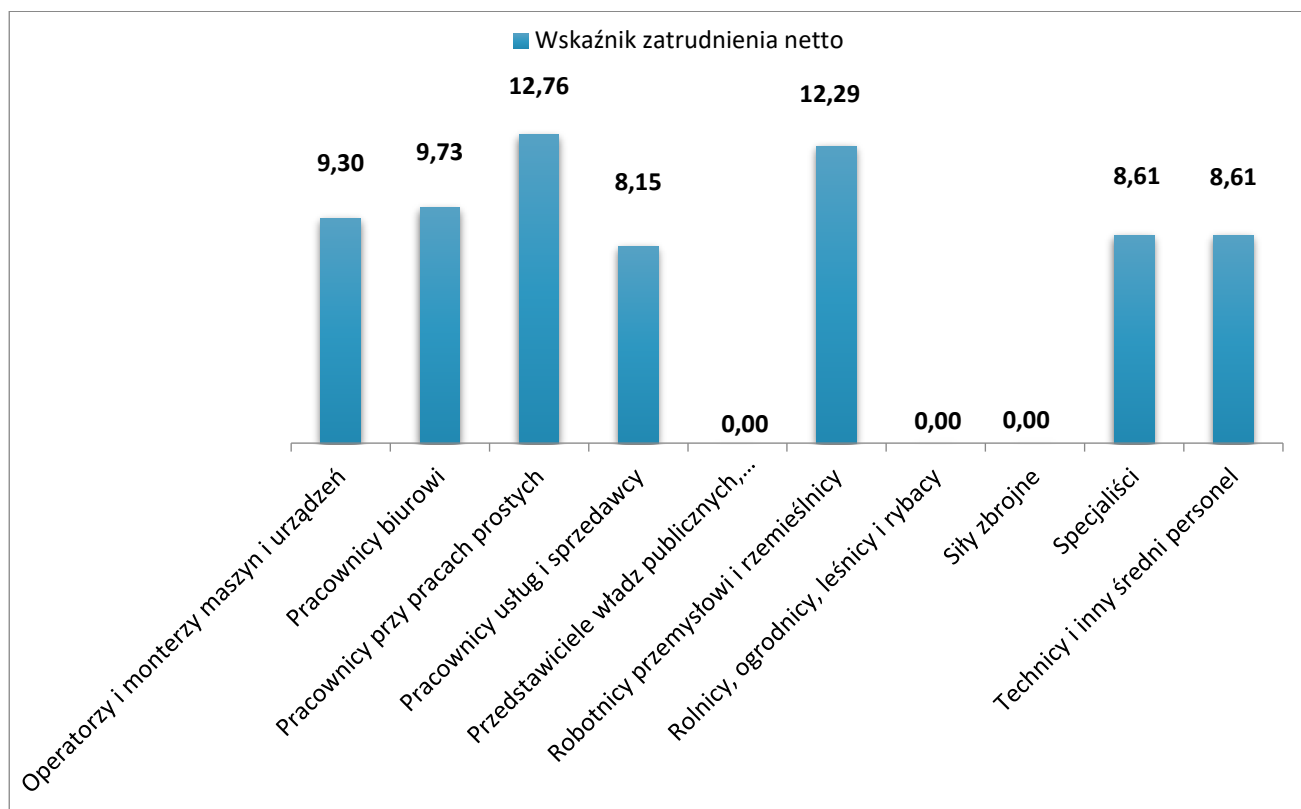
W 2017 roku wśród pracodawców z terenu powiatu bydgoskiego wskaźnik zatrudnienia netto osiągnął wartość 27,58%. Było to aż o 17,28 pkt. procentowego więcej niż w przypadku pracodawców z Bydgoszczy. Osiągnięta wartość oznacza, że odsetek firm deklarujących zwiększenie zatrudnienia był wyższy od odsetka firm, które zredukowały zatrudnienie o 27,58%. Można zatem stwierdzić, że **sytuacja firm z powiatu bydgoskiego** podlegających badaniu **w znacznym stopniu uległa poprawie w zakresie poziomu zatrudnienia.**

Wskaźnik zatrudnienia netto zwykle jest zróżnicowany gdy jest odnoszony do odmiennych grup zawodów. Podobnie było w przypadku wielkich grup zawodów w powiecie bydgoskim. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w dwóch grupach: (i) pracownicy przy pracach prostych (12,8%) oraz (ii) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (12,3%). Dodatnią wartość tego wskaźnika odnotowano również w stosunku do niżej wymienionych grup zawodów:

- pracownicy biurowi (9,7%),
- operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń (9,3%),
- specjaliści oraz technicy i inny personel średni (po 8,6%),
- pracownicy usług i sprzedawcy (8,1%).

W trzech grupach zawodów w bydgoskim powiecie ziemskim wspomniany wskaźnik osiągnął wartość zerową, co wskazuje na fakt, że firmy z powiatu bydgoskiego deklarują w trzech przypadkach brak zmian w obszarze zatrudnienia, bądź sytuację, w której odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji w poziomie zatrudnienia jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie. Sytuacja ta dotyczyła wielkich grup zawodów klasyfikowanych jako *siły zbrojne*, a także *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy*.

Wykres 8. Wskaźnik zatrudnienia netto w firmach z powiatu bydgoskiego według wielkich grup zawodów w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Pracodawcy z powiatu bydgoskiego biorący udział w badaniu przedsiębiorstw w 2017 roku najczęściej zatrudniali *magażynierów, stolarzy, ślusarzy i frezerów, monterów i operatorów specjalistycznych urządzeń, robotników w zawodach budowlanych oraz księgowych i sprzedawców.*

W tabeli 20 zestawiono wszystkie zawody poszukiwane w 2017 roku przez przedsiębiorców z powiatu bydgoskiego wraz z zaznaczeniem wymaganych od kandydatów umiejętności i cech w danym zawodzie, na które pracodawcy zwracali uwagę.

Tabela 20. Zawody, w których przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego najczęściej zatrudniały pracowników w 2017 roku wraz z wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawód	Wymagane umiejętności i cechy															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystywanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji; analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Znajomość języków obcych	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo	Doświadczenie zawodowe
Frezer					X			X			X					X
Kierownik produkcji w przemyśle	X		X	X		X		X	X	X	X	X		X	X	X
Księgowy	X		X	X		X			X	X	X	X				X
Magazynier								X	X							
Monter – konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych			X		X			X								X
Operator maszyn do obróbki skrawaniem					X			X	X			X				X
Operator urządzeń do przetwórstwa ryb			X		X			X			X					X
Pomocniczy robotnik budowlany			X					X	X							X
Pozostali pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	X		X	X		X	X		X	X	X		X			X
Pozostali specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	X		X	X		X		X	X		X	X				X
Pracznica				X				X								
Spedytor			X	X		X		X	X							X
Sprzedawca			X													
Stolarz	X				X	X		X		X		X				X
Szwaczka maszynowa	X															X
Technik prac biurowych	X		X	X					X							X
Ślusarz					X			X				X				X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Pracodawcy z bydgoskiego powiatu ziemskiego w czasie badania proszeni byli także o ocenę przygotowania kandydatów do pracy w konkretnych zawodach. W niemal wszystkich przypadkach (z trzema wyjątkami), w których zdecydowali się dokonać takiej oceny, była ona pozytywna (oceny „bardzo dobrze”, „raczej dobrze”). Odnotowano dwie zdecydowane oceny negatywne. Dotyczyły one zawodów blacharz i sprzedawca w branży przemysłowej. W przypadku zawodu magazynier pojawiały się w sposób zrównoważony zarówno oceny negatywne, jak i pozytywne. Zauważyć także można, że

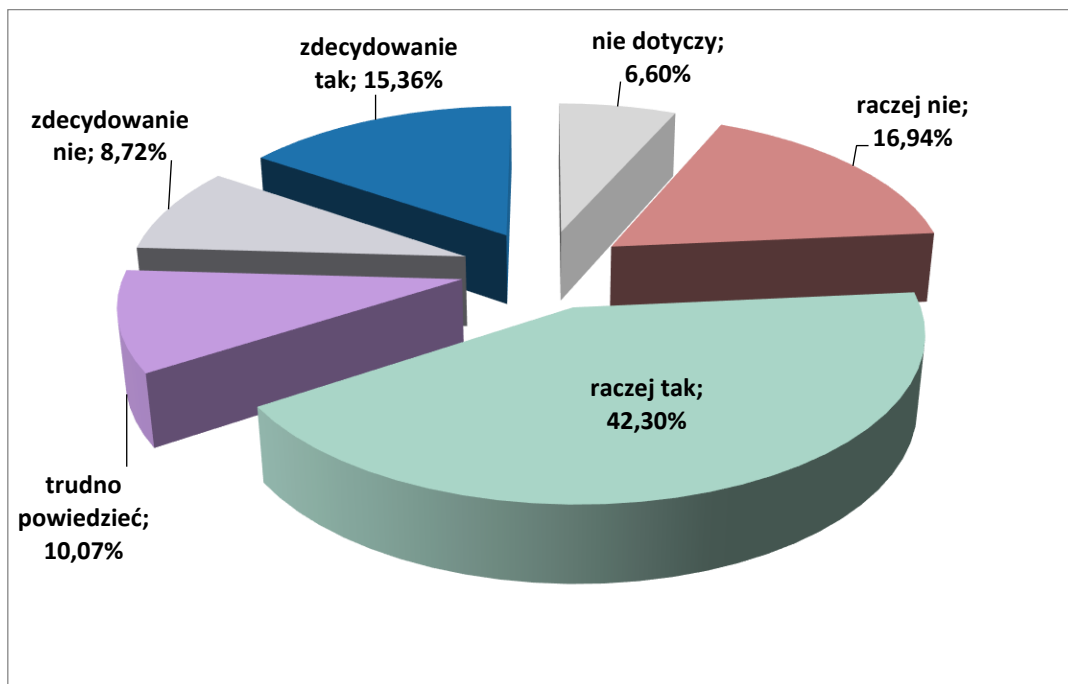
pracodawcy ocenie tego rodzaju w ogóle nie poddali kandydatów do pracy aż w dwudziestu pięciu profesjach.

4.4. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach

4.4.1. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach - miasto Bydgoszcz

Zgodnie z deklaracjami respondentów w 2017 roku w co czwartej bydgoskiej firmie uczestniczącej w badaniu (25,7%) nie występowały problemy w procesie rekrutacji, zaś co dziesiąta firma nie była w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii (10,1%).

Wykres 9. Występowanie problemów w procesie rekrutacji w 2017 roku w bydgoskich przedsiębiorstwach

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

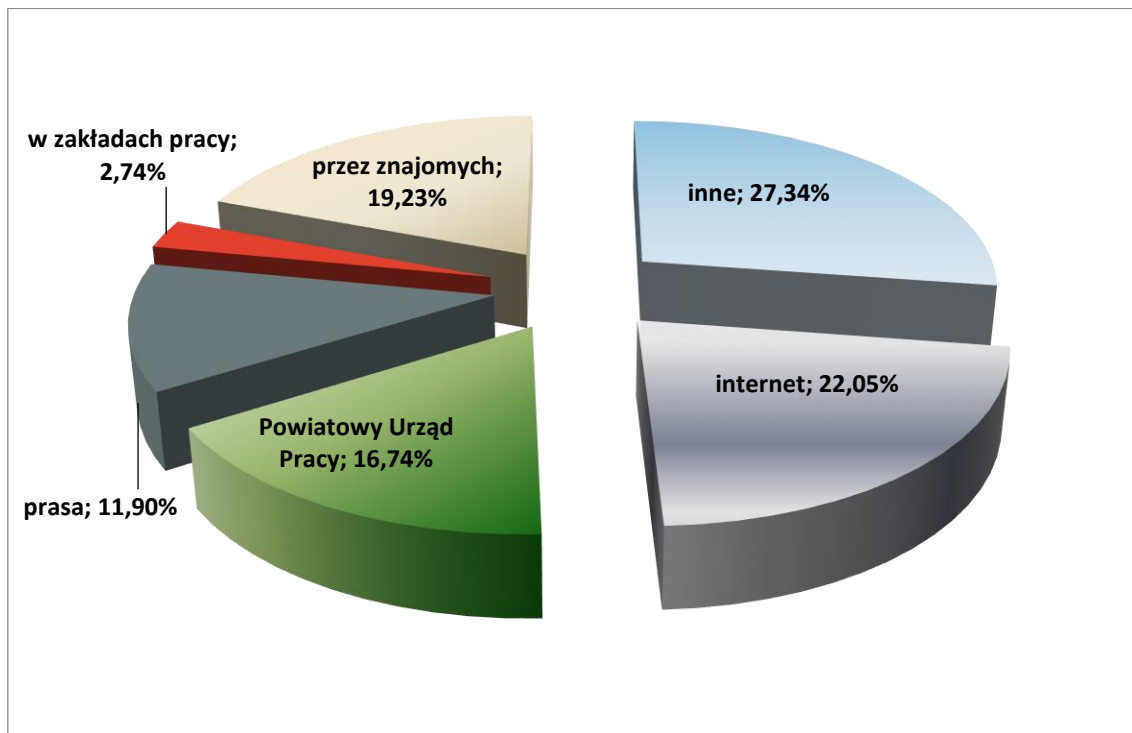
Problemy z rekrutacją pracowników w 2017 roku deklarowały aż 4 na 7 firm prowadzących działalność na terenie Bydgoszczy (57,7%). Problemy te dotyczyły pozyskania pracowników w następujących elementarnych grupach zawodów:

- ◆ asystenci dentystyczni,
- ◆ fizjoterapeuci,
- ◆ hydraulicy i monterzy rurociągów,
- ◆ inżynierowie budownictwa,
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych, osobowych i dostawczych,
- ◆ lakiernicy,
- ◆ lekarze oraz lekarze weterynarii,
- ◆ lektorzy języków obcych,
- ◆ magazynierzy,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych, rowerów i pokrewni,
- ◆ nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych oraz z tworzyw sztucznych,
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni,
- ◆ pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne,
- ◆ pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ programiści aplikacji,
- ◆ robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ robotnicy wykonujący prace proste,
- ◆ spawacze i pokrewni,
- ◆ specjaliści do spraw rynku nieruchomości,
- ◆ specjaliści do spraw wychowania małego dziecka,
- ◆ spedytorzy i pokrewni,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni,
- ◆ ślusarze i pokrewni,
- ◆ technicy budownictwa,
- ◆ technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani oraz
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni.

Bydgoscy pracodawcy w procesie rekrutacji w 2017 roku wykorzystywali do pozyskiwania pracowników głównie Internet (22,1%), rekomendacje znajomych (19,2%), publikowanie ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy (16,7%) oraz ogłoszenia prasowe (11,9%). Cztery najpopularniejsze

sposoby pozyskiwania pracowników w praktyce zdominowały wszystkie kanały rekrutacyjne obejmując 69,9% całej puli tych strategii.

Wykres 10. Sposób poszukiwania nowych pracowników w 2017 roku przez bydgoskich przedsiębiorców

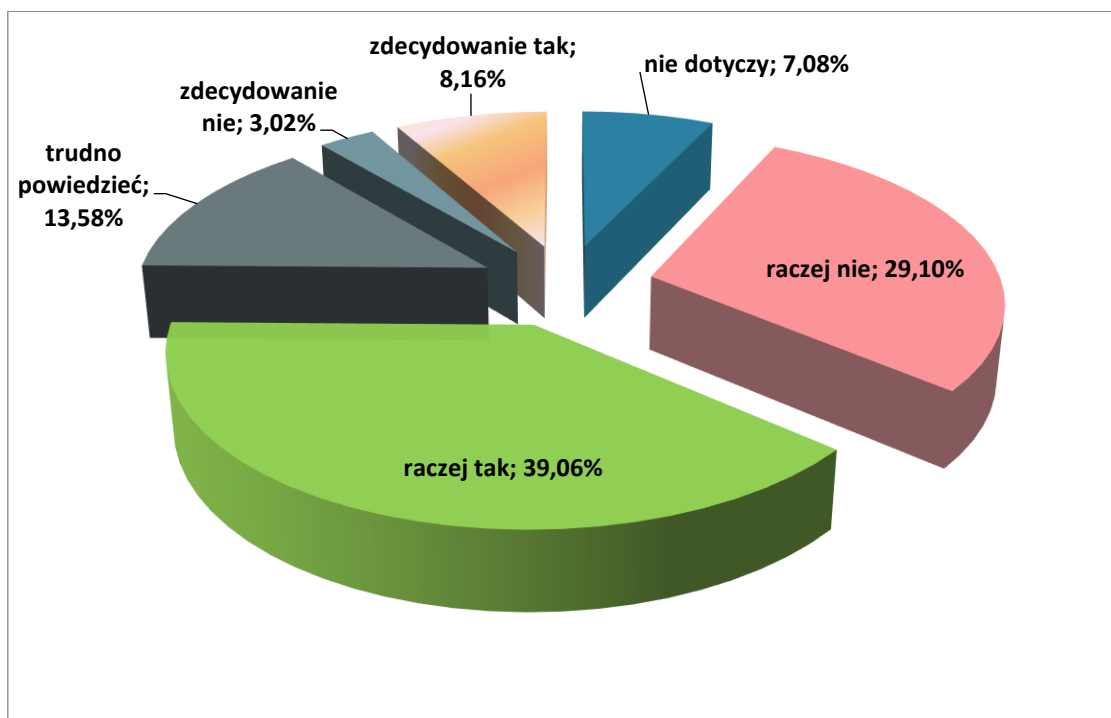

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

4.4.2. Proces rekrutacji pracowników w 2017 roku w badanych przedsiębiorstwach – powiat bydgoski

Według deklaracji pracodawców z terenu powiatu bydgoskiego w 2017 roku u jednej trzeciej z nich (32,1%) proces rekrutacji przebiegał bezproblemowo. Mniej więcej co siódmy pracodawca (13,6%) nie wskazał jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii i udzielił odpowiedzi „trudno powiedzieć”, „to zależy”. Na problemy z pozyskaniem poszukiwanych pracowników wskazywał niemal co drugi pracodawca z powiatu bydgoskiego (47,2%).

Wykres 11. Występowanie problemów w procesie rekrutacji w 2017 roku w przedsiębiorstwach z powiatu bydgoskiego

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

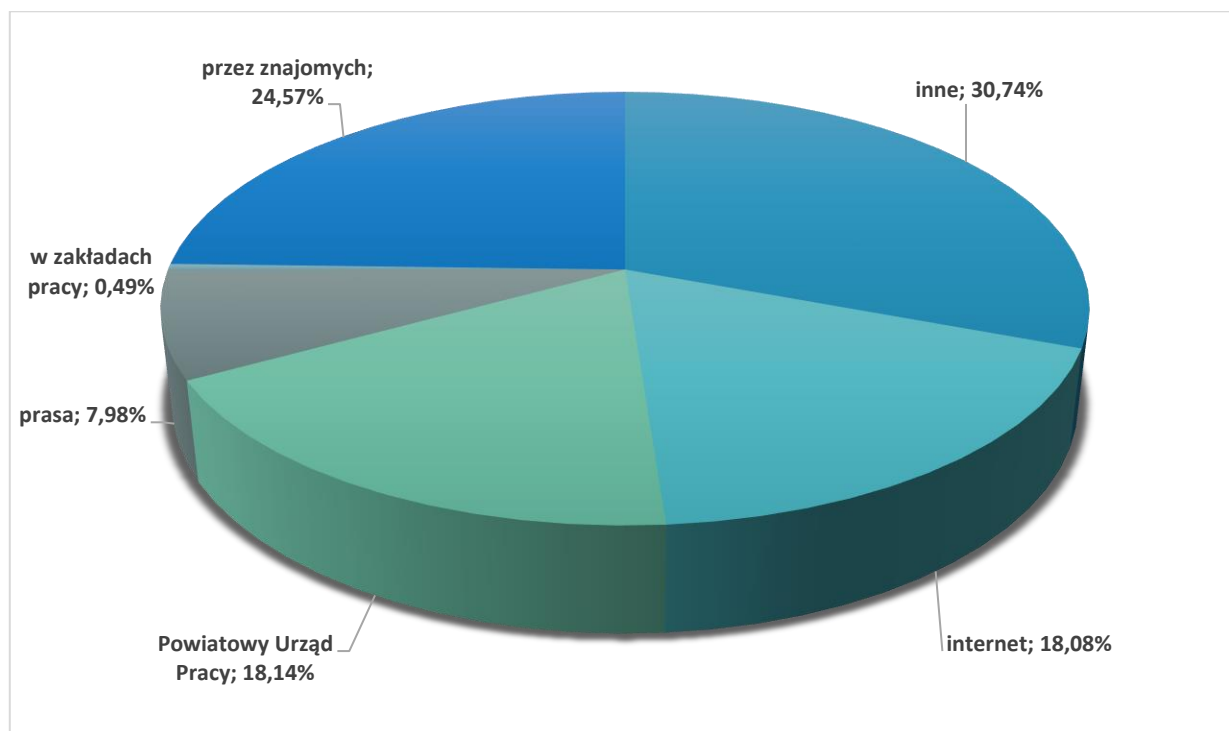
Pracodawcy, zgłaszający problemy z pozyskaniem odpowiednich pracowników (niemal połowa przebadanych podmiotów w powiecie bydgoskim) wskazywali na następujące elementarne grupy zawodów, w stosunku do których pojawiały się problemy z pozyskaniem pracowników:

- ◆ dziennikarze,
- ◆ gospodarze budynków,
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych, osobowych i dostawczych,
- ◆ kierownicy do spraw produkcji przemysłowej,
- ◆ księgowi,
- ◆ lekarze,
- ◆ magazynierzy i pokrewni,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych,
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni,
- ◆ operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych,
- ◆ operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych,
- ◆ opiekunowie dziecięcy,

- ◆ pielęgniarki z tytułem specjalisty,
- ◆ pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne,
- ◆ posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy,
- ◆ pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej,
- ◆ pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ praczki ręczne i prasowacze,
- ◆ ratownicy medyczni,
- ◆ robotnicy obróbki kamienia,
- ◆ robotnicy wykonujący prace proste,
- ◆ spawacze i pokrewni,
- ◆ specjaliści do spraw wychowania małego dziecka,
- ◆ specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ spedytorzy i pokrewni,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ ślusarze i pokrewni,
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni.

Przedsiębiorcy z powiatu bydgoskiego poszukiwali pracowników przede wszystkim przez znajomych (24,6%), korzystając z pośrednictwa Powiatowego Urzędu Pracy (18,1%), przy wykorzystaniu Internetu (18,1%) oraz poprzez ogłoszenia prasowe (8,0%) Również w przypadku powiatu ziemskiego (analogicznie jak w powiecie grodzkim) cztery najpopularniejsze sposoby pozyskiwania pracowników dominowały, obejmując 68,8% całej puli strategii poszukiwania pracowników.

Wykres 12. Sposoby poszukiwania nowych pracowników w 2017 roku przez przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

4.5. Współpraca przedsiębiorstw z Powiatowym Urzędem Pracy

Ankietowani **pracodawcy z Bydgoszczy** deklarowali, że **bardzo często korzystali z usług Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy** przy procesie rekrutacji. Aż dwie trzecie z nich (66,6%) przyznało, że zdecydowana większość oferowanych przez nich wolnych miejsc pracy (od 76% do 100%) była przez nich zgłaszana do Urzędu Pracy.

Przedsiębiorcy uczestniczący w badaniu wskazywali, że za pośrednictwem bydgoskiego urzędu pracy **poszukiwali pracowników przede wszystkim w zawodach:**

- ◆ magazynier,
- ◆ doradca klienta,
- ◆ pozostali robotnicy wykonujący prace proste,
- ◆ nauczyciel przedszkola,
- ◆ spawacz,
- ◆ ślusarz,
- ◆ sprzedawca,
- ◆ piekarz,
- ◆ cukiernik,

- ◆ kierowca samochodu dostawczego,
- ◆ operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury,
- ◆ operator wtryskarki,
- ◆ pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
- ◆ sprzedawca w branży spożywczej,
- ◆ technik prac biurowych,
- ◆ agent celny,
- ◆ galwanizer,
- ◆ grafik komputerowy DTP,
- ◆ lakiernik proszkowy,
- ◆ lektor języka obcego,
- ◆ monter-mechanik rowerów lub/i wózków,
- ◆ nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej,
- ◆ pomocniczy robotnik budowlany,
- ◆ pozostali stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ sprzątaczkę biurowa,
- ◆ technik automatyk,
- ◆ technik konserwator urządzeń dźwigowych,
- ◆ tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie,
- ◆ kierowca samochodu ciężarowego,
- ◆ mechanik pojazdów samochodowych,
- ◆ nauczyciel języka polskiego,
- ◆ pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych,
- ◆ pozostali pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ specjalista do spraw rachunkowości,
- ◆ stolarz,
- ◆ technik mechanik urządzeń przemysłowych,
- ◆ zarządca nieruchomości.

Ankietowani [pracodawcy z powiatu bydgoskiego](#) również intensywnie współpracowali z [bydgoskim urzędem pracy przy poszukiwaniu nowych pracowników](#). Także i tu dwie trzecie pracodawców (66,5%) przekazywało do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zdecydowaną większość swoich ofert (od 76 do 100%).

Za pośrednictwem bydgoskiego Urzędu Pracy, [przedsiębiorcy z powiatu bydgoskiego](#) **poszukiwali pracowników przeważnie w zawodach:**

- ◆ ślusarz,
- ◆ robotnik gospodarczy,
- ◆ technik prac biurowych,
- ◆ kierowca samochodu ciężarowego,
- ◆ nauczyciel przedszkola,
- ◆ spawacz,
- ◆ sprzątaczką biurową,
- ◆ pomocniczy robotnik budowlany,
- ◆ operator maszyn do obróbki skrawaniem,
- ◆ pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle,
- ◆ pozostali pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ cieśla,
- ◆ dziennikarz,
- ◆ frezer,
- ◆ kierowca ciągnika rolniczego,
- ◆ kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych),
- ◆ kierowca samochodu dostawczego,
- ◆ magazynier,
- ◆ murarz,
- ◆ operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury,
- ◆ operator wtryskarki,
- ◆ pilarz,
- ◆ pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych,
- ◆ pozostali pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ pozostali robotnicy leśni i pokrewni,
- ◆ pozostali specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ robotnik leśny,
- ◆ sprzedawca w branży przemysłowej,
- ◆ wychowawca małego dziecka,
- ◆ dozorca,
- ◆ operator urządzeń do przetwórstwa ryb,
- ◆ opiekunka dzieci w drodze do szkoły,
- ◆ pozostali ślusarze i pokrewni,
- ◆ pracownik socjalny,
- ◆ szwaczka maszynowa,
- ◆ tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie,

- ◆ pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ blacharz,
- ◆ monter konstrukcji budowlanych,
- ◆ bibliotekarz,
- ◆ księgowy,
- ◆ posadzkarz,
- ◆ praczka,
- ◆ sprzedawca,
- ◆ stolarz.

4.6. Prognoza lokalnego rynku pracy na rok 2018

Aż czterech na pięciu bydgoskich pracodawców biorących udział w badaniu (81,4%) zadeklarowało brak planów w zakresie zmian poziomu zatrudnienia w 2018 roku. Natomiast plany co do zwiększenia owego poziomu ujawnił co szósty (16,7%). Zmniejszenie poziomu zatrudnienia w 2018 roku przewidywano jedynie w dwóch firmach na sto (1,9%).

Prognozowany na 2018 rok wskaźnik zatrudnienia netto uzyskał wartość dodatnią, osiągając umiarkowanie optymistyczny poziom 14,84%. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na to, że wśród **bydgoskich przedsiębiorców** poddanych badaniu **odsetek podmiotów deklarujących poprawę sytuacji w firmie w zakresie poziomu zatrudnienia był niemalże dziewięciokrotnie większy od odsetka przedsiębiorców deklarujących jego redukcję w 2018 roku** (16,71% vs 1,88%).

W oparciu o analizę deklaracji pracodawców z Bydgoszczy przewidywany w 2018 roku wskaźnik zatrudnienia netto⁶ miałby osiągnąć najwyższą wartość w grupie wielkich zawodów określanej jako *pracownicy przy pracach prostych* (22,1%). Niemal o 5 pkt. procentowych miałby być on niższy w przypadku *operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń* (17,2%), zaś w grupach zawodów *pracownicy usług i sprzedawcy* oraz

Jedna trzecia bydgoskich pracodawców (16,7%) prognozowała na 2018 rok wzrost zatrudnienia w swojej firmie. Największe zmiany w zatrudnieniu miały nastąpić w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, (iii) pracownicy biurowi oraz (iv) pracownicy usług i sprzedawcy.

W powiecie bydgoskim odsetek pracodawców deklarujących wzrost zatrudnienia w 2018 roku wyniósł 26,4%. Przedsiębiorcy z powiatu planowali zatrudnienie głównie w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, a także (iii) specjaliści.

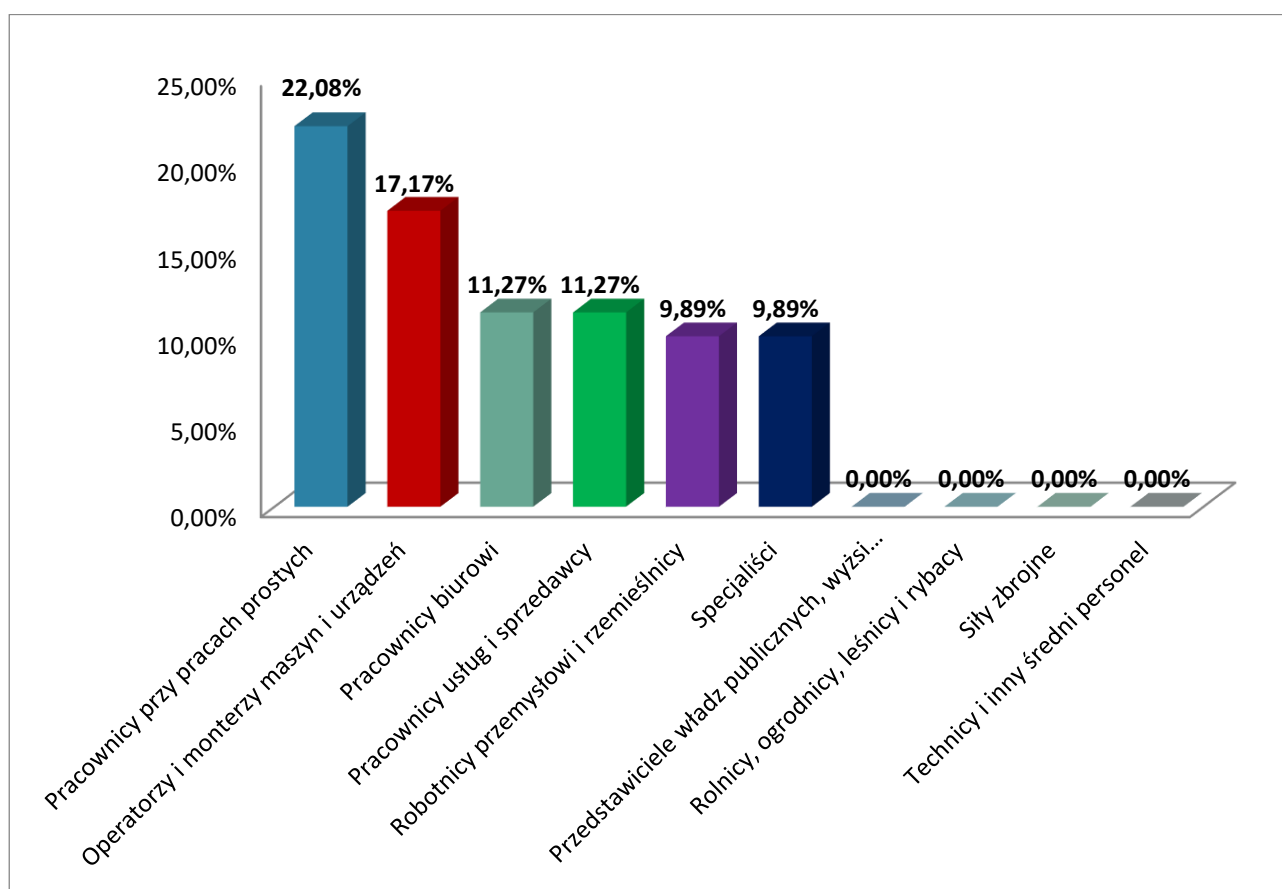

⁶ Jest on dodatni, gdy mamy do czynienia z przewagą deklaracji wzrostu zatrudnienia nad deklaracjami redukcji zatrudnienia w danym roku.

pracownicy biurowi osiągnąć miałyby poziom po 11,3%. Taki sam poziom wskaźnika zatrudnienia brutto (po 9,9%) odnotowano w grupach zawodów robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz specjaliści.

W grupach zawodów rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, siły zbrojne, technicy i inny średni personel oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy wskaźnik zatrudnienia osiągnął wartość zerową – oznacza to, że w tych grupach zawodowych nie przewidywano zatrudniania ani zwalniania pracowników lub poziom przewidywanego zatrudnienia nowych pracowników i zwalniania/ odchodzenia pracowników dotychczasowych był ekwiwalentny.

Wykres 13. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto w bydgoskich firmach według grup wielkich zawodów w 2018 roku

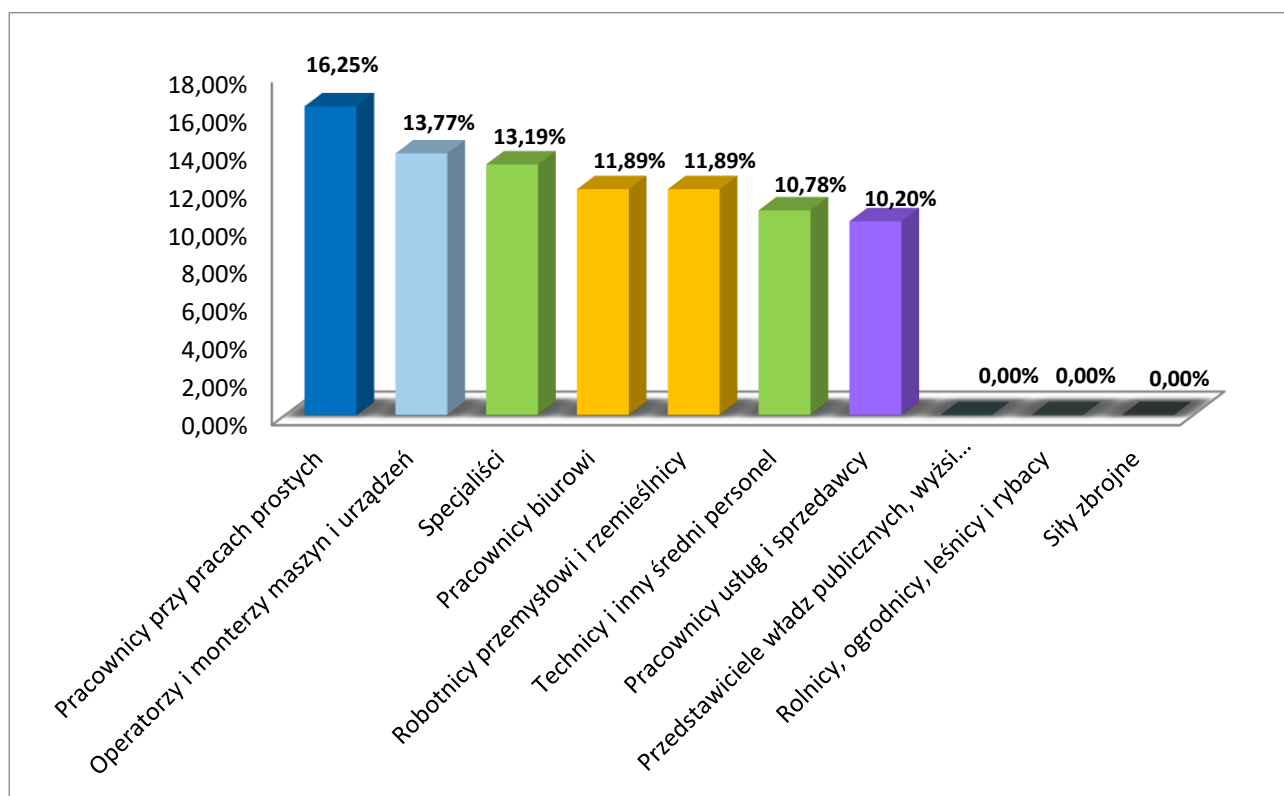
Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Na obszarze powiatu bydgoskiego niemal trzech na czterech przedsiębiorców uczestniczących w badaniu (73,6%) prognozowało brak zmian w poziomie zatrudnienia w 2018 roku. Pozostali przedsiębiorcy deklarowali zwiększenie zatrudnienia (26,4)%.

Prognozowany **wskaźnik zatrudnienia** netto w 2018 roku w firmach z **terenu powiatu bydgoskiego** osiągnął wartość 26,36%. **Pracodawcy przewidywali zatem w sporej mierze pozytywne zmiany na lokalnym rynku pracy w tym zakresie.**

Biorąc pod uwagę wielkie grupy zawodów oraz mając wzgląd na przewidywania pracodawców co do zmian poziomu zatrudnienia w roku 2018 w powiecie bydgoskim na czołowym miejscu pod względem prognozowanego wskaźnika zatrudnienia netto w 2018 roku uplasowali się (podobnie jak w powiecie grodzkim) *pracownicy przy pracach prostych* (16,3%). Tylko nieco niższą wartość tego wskaźnika odnotowano w przypadku *operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń* (13,8%), jak i *specjalistów* (13,2%). Kolejne dwie grupy wielkich zawodów, w obrębie których badani pracodawcy przewidywali zwiększenie poziomu zatrudnienia osiągnęły taki sam wskaźnik zatrudnienia netto w roku 2018. Byli to *pracownicy biurowi* oraz *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (po 11,9%). Dla pozostałych wyróżnionych wielkich grup zawodowych wskaźnik ten kształtował się na poziomie 10,8% w przypadku *techników i innego średniego personelu* oraz 10,2% w przypadku *pracowników usług i sprzedawców*. W powiecie bydgoskim prognozowany na rok 2018 wskaźnik zatrudnienia netto osiągnął wartość zerową dla trzech grup zawodów: *przedstawiciele władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników*, *siły zbrojnych* oraz *rolników, ogrodników, leśników i rybaków*.

Wykres 14. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto w firmach z powiatu bydgoskiego według grup wielkich zawodów w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Według deklaracji pracodawców z Bydgoszczy w 2018 roku występować będzie zapotrzebowanie na silnie zróżnicowany wachlarz przedstawicieli odmiennych grup zawodowych. Na czoło poszukiwań nowych pracowników – jak przewidują badani przedsiębiorcy – wysuną się poszukiwania różnorodnych robotników przemysłowych i budowlanych, którzy stanowić będą blisko jedną trzecią łącznego zapotrzebowania na pracowników. Warto także zwrócić uwagę na to, że w przypadku jednego z zawodów jakim jest *magazynier* deklaracje poszukiwania tego rodzaju pracowników złożył aż co szósty pracodawca. Najbardziej poszukiwane profesje, co do których przewiduje się wzrost zatrudnienia w 2018 roku, przedstawione zostały w tabeli 21. W tabeli tej uwzględniono również cechy i umiejętności poszukiwane przez pracodawców w procesie rekrutacji u przedstawicieli konkretnych specjalizacji zawodowych.

Tabela 21. Zawody, w których przedsiębiorstwa z Bydgoszczy planują zwiększenie zatrudnienia w 2018 roku wraz z podawanymi wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawody	Istotne dla pracodawców cechy i umiejętności															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna / komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyczerpany zawód	Wywieranie wpływu	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo	Znajomość języków obcych	Doświadczenie zawodowe
Kierowca samochodu ciężarowego							X									X
Magazynier		X		X	X		X	X	X	X						
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych					X		X									X
Piekarz						X	X				X					X
Pozostali inżynierowie budownictwa	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X					X
Pozostali pracownicy obsługi biura	X		X	X		X	X	X	X	X				X	X	
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy							X									
Pozostali robotnicy wykonujące prace proste w przemyśle					X		X									
Programista aplikacji	X	X	X	X		X	X		X	X	X				X	X
Rejestratorka medyczna	X		X	X					X						X	
Spawacz		X	X	X		X		X		X						X
Sprzedawca				X			X									X
Zarządca nieruchomości	X		X	X			X		X	X	X	X				X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

Poddani badaniu pracodawcy z powiatu bydgoskiego prognozują największe zapotrzebowanie w 2018 roku na pracowników w zawodach robotniczych i rzemieślniczych (40,4% całkowitego zapotrzebowania na pracowników). Spodziewali się oni również wzrostu zatrudnienia w zawodach związanych z usługami i sprzedażą (21,3%) oraz profesjami biurowo-kadrowymi (6,7%), edukacyjnymi i kierowaniem samochodami ciężarowymi (po 4,1%). Najbardziej poszukiwane profesje w powiecie ziemskim, co do których przewiduje się wzrost zatrudnienia w 2018 roku, przedstawione zostały w tabeli 22. W tabeli tej uwzględniono również cechy i umiejętności poszukiwane przez pracodawców w procesie rekrutacji u przedstawicieli konkretnych specjalizacji zawodowych.

Tabela 22. Zawody, w których przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego planują zwiększenie zatrudnienia w 2018 roku wraz z istotnymi dla pracodawców cechami i umiejętnościami kandydatów

Zawody	Istotne dla pracodawców cechy i umiejętności															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo	Znajomość języków obcych	Doświadczenie zawodowe
Frezer					X			X			X					X
Kierownik produkcji w przemyśle	X		X	X		X		X	X	X	X	X	X	X		X
Księgowy	X		X	X		X			X	X	X	X				X
Magazynier								X		X						
Monter/konserwator instalacji wentylacyjnych			X		X			X								X
Operator maszyn do obróbki skrawaniem					X			X	X			X				X
Operator urządzeń do przetwórstwa ryb			X		X				X			X				X
Pomocniczy robotnik budowlany			X					X	X							X
Pozostali pośrednicy usług biznesowych	X		X	X		X	X		X	X	X		X			X
Pozostali specjaliści nauczania i wychowania	X		X	X		X		X	X		X	X	X			X
Pracznica					X			X								
Spedytor			X	X		X		X	X							X
Sprzedawca			X													
Stolarz	X				X	X		X		X		X				X
Szwaczka maszynowa	X															X
Technik prac biurowych	X		X	X					X							X
Ślusarz					X			X				X				X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2018 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 26.03.2018 r.

5. Podsumowanie

Z analizy danych przeprowadzonej na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim wynikają m.in. następujące ustalenia i spostrzeżenia:

1. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w 2017 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (3,9%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (6,5%) uplasowała powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.
2. W 2017 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 17,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w roku 2017 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 17 137 osób.
3. W 2017 odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu aż o 22% w porównaniu z rokiem poprzednim. Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 13 625 osób z Bydgoszczy oraz 5 467 osoby z powiatu bydgoskiego.
4. Zmniejszyła się liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2016 roku w Bydgoszczy było ich mniej o 14,2%, zaś w powiecie bydgoskim o 16,9%.
5. Według stanu w końcu 2017 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pozostawało 9 209 osób bezrobotnych (w tym 5 333 kobiet). Ich liczba zmniejszyła się o 17,8% w stosunku do 2016 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 13,9%).
6. Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: kobiety (57,9% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2017 r.), osoby długotrwale bezrobotne (50,0%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (33,6%), osoby powyżej 50 roku życia (29,2%), bez doświadczenia zawodowego (12,5%) oraz osoby do 30 roku życia (21,7%).
7. Do najliczniej reprezentowanych wśród osób bezrobotnych grup wielkich zawodów w 2017 roku zaliczali się: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (24,2% ogółu bezrobotnych według stanu w końcu tego roku), pracownicy usług i sprzedawcy (24,3%) oraz specjaliści (13,8%).

8. W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 24 678 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (86,5% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców, a 13,5% od przedsiębiorców z powiatu ziemskiego). W tym samym okresie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 7 800 ofert pracy. Za pośrednictwem urzędu pracy poszukiwano głównie pracowników z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców oraz pracowników wykonujących prace proste. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na specjalistów oraz techników i inny średni personel.
9. Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli: (a) w Bydgoszczy – sprzedawcy sklepowi (29,2% ogółu zarejestrowanych w końcu 2017 r.), pomoce i sprzątaczkę (6,9%) oraz robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle i średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (po 4,9%), zaś (b) w powiecie bydgoskim – sprzedawcy sklepowi (26,8%), kucharze (6,9%) oraz średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (6,4%).
10. Do zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Bydgoszczy (profesje o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2017 należały następujące grupy zawodów: (i) szwaczki, hafciarki, (ii) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe, (iii) pracownicy wykonujący prace proste, (iv) ślusarze i pokrewni oraz (v) gospodarze budynków. Do zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie bydgoskim w analizowanym okresie należały następujące grupy zawodów: (i) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe, (ii) kucharze, (iii) gospodarze budynków, (iv) szwaczki, hafciarki oraz (v) robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle.
11. W trudnej sytuacji na bydgoskim rynku pracy (niska dostępność ofert pracy) w 2017 roku znajdowali się: (i) archeolodzy, socjolodzy, (ii) technicy technologii żywności, (iii) ekonomiści, (iv) specjaliści w zakresie rolnictwa i leśnictwa, (v) średni personel do spraw statystyki oraz (vi) dietetycy i żywieniowcy. Natomiast w powiecie bydgoskim niska dostępność ofert pracy w tym samym roku dotyczyła następujących zawodów: (i) średni personel ds. statystyki, (ii) masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb, (iii) specjaliści ds. zarządzania i organizacji, (iv) piekarze i cukiernicy, (v) szwaczki i hafciarki, (vi) technicy nauk fizycznych i technicznych oraz (vii) fryzjerzy.

12. Do grup zawodów elementarnych o wysokiej dostępności ofert pracy w 2017 roku należeli: (i) kontrolerzy procesów przemysłowych, (ii) administratorzy systemów komputerowych, (iii) pracownicy call-center, (iv) programiści aplikacji, (v) robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe, (vi) pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej, (vii) doradcy finansowi i inwestycyjni, (viii) spawacze, (ix) mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym, (x) magazynierzy oraz (xi) specjaliści do spraw sprzedaży.
13. W Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 7,8% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie ukształtował się na poziomie 13,0%.
14. Zawodami deficytowymi w 2017 roku okazały się głównie zawody związane z obsługą i montażem maszyn, sprzedażą i usługami finansowymi, budownictwem oraz branżą IT. Zawody związane z branżą IT zaliczone zostały także do zawodów maksymalnie deficytowych. Zaliczono do nich również profesje związane z pracownikami-operatorami niektórych specjalistycznych urządzeń oraz usługami sprzedażowymi.
15. Do zawodów nadwyżkowych w 2017 r. na lokalnym rynku pracy zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie, maszyniści i operatorzy maszyn oraz urządzeń dźwigowo-transportowych, pomoce domowe, kuchenne i sprzątaczkę oraz pracownicy biur podróży i rolnicy. Zawody maksymalnie nadwyżkowe reprezentowane były natomiast przez: techników medycznych i dentystycznych oraz kierowników biura i pracowników służb technicznych żeglugi.
16. Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy ukończyły w 2017 roku 5 694 osoby. Nieco ponad dwie piąte absolwentów (42,6%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. Wykształcenie średnie zawodowe posiadało aż 56,7% absolwentów, natomiast wykształcenie zasadnicze zawodowe osiągnęło zaledwie 0,7%. Osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły zaledwie 0,7% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie. Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie

1,0% absolwentów z tym wykształceniem – w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość aż 25 krotnie wyższą. Aż 89,7% absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym zarejestrowano jako osoby bezrobotne. Jednakże ogólna liczba tych osób była stosunkowo niewielka i wyniosła 35 osób.

17. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2016/2017 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów: (i) technicy fizjoterapii i masażyści, (ii) pomocniczy personel medyczny, (iii) technicy wsparcia informatycznego i technicznego, (iv) asystenci dentystyczni, (v) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (vi) technicy mechanicy oraz (vii) kucharze i (viii) kosmetyczki. Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) technicy rolnictwa, (ii) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych oraz (iii) szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych.
18. W badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw realizowanym przez PUP w Bydgoszczy w 2017 roku uczestniczyły 182 podmioty gospodarcze. Pośród nich 93 usytuowane były w Bydgoszczy, a 89 na terenie powiatu bydgoskiego. Głównie były to mikroprzedsiębiorstwa, tj. zatrudniające do 9 pracowników (50,6% badanej zbiorowości) oraz przedsiębiorstwa małe (37,4%). W próbie poddanej badaniu dominowały firmy klasyfikowane jako prowadzące działalność z zakresu tzw. usług pozostałych (35,1% w Bydgoszczy i 30,3% w powiecie bydgoskim) oraz zajmujące się przemysłem i budownictwem (34,2% w Bydgoszczy i 33,7% na terenie powiatu bydgoskiego).
19. Zwiększenie zatrudnienia w 2017 roku deklarowało 22,9% bydgoskich firm i 35,2% firm z terenu powiatu bydgoskiego. Bydgoscy pracodawcy zamierzali zatrudniać przede wszystkim pracowników związanych z: (i) działalnością edukacyjno-wychowawczą oraz (ii) zawodami biurowo-urzędniczymi. W powiecie bydgoskim poszukiwano głównie magazynierów, stolarzy, ślusarzy i frezerów, monterów i operatorów specjalistycznych urządzeń, robotników w zawodach budowlanych oraz księgowych i sprzedawców.
20. Jedna trzecia bydgoskich pracodawców (16,7%) prognozowała na 2018 rok wzrost zatrudnienia w swojej firmie. Największe zmiany w zatrudnieniu miały nastąpić w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, (iii) pracownicy biurowi oraz (iv) pracownicy usług i sprzedawcy. W powiecie bydgoskim odsetek pracodawców deklarujących wzrost zatrudnienia w 2018 roku wyniósł

26,4%. Przedsiębiorcy z powiatu planowali zatrudnienie głównie w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, a także (iii) specjaliści.

21. Bydgoscy pracodawcy w procesie rekrutacji w 2017 roku wykorzystywali do pozyskiwania pracowników głównie Internet (22,1%), rekomendacje znajomych (19,2%), publikowanie ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy (16,7%) oraz ogłoszenia prasowe (11,9%). Przedsiębiorcy z powiatu bydgoskiego poszukiwali pracowników przede wszystkim przez znajomych (24,6%), korzystając z pośrednictwa Powiatowego Urzędu Pracy (18,1%), przy wykorzystaniu Internetu (18,1%) oraz poprzez ogłoszenia prasowe (8,0%)

22. Poddani badaniu przedsiębiorcy chętnie współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy podczas poszukiwania nowych pracowników, zgłaszając do niego znaczną część wolnych miejsc pracy – czyniło tak dwie trzecie pracodawców.

23. Jedna trzecia bydgoskich pracodawców (16,7%) prognozowała na 2018 rok wzrost zatrudnienia w swojej firmie. Największe zmiany w zatrudnieniu miały nastąpić w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, (iii) pracownicy biurowi oraz (iv) pracownicy usług i sprzedawcy. W powiecie bydgoskim odsetek pracodawców deklarujących wzrost zatrudnienia w 2018 roku wyniósł 26,4%. Przedsiębiorcy z powiatu planowali zatrudnienie głównie w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń, a także (iii) specjaliści.